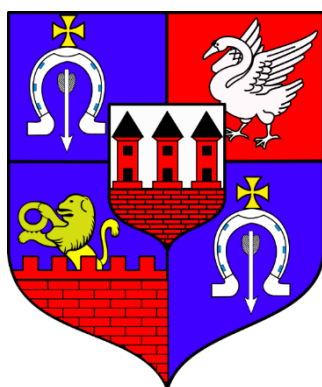




PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY PRZASNYSZ

Mgr inż. Michał Cichocki

Dr Piotr Fogel

Przasnysz, listopad 2025 r.

Spis treści

1.	Podstawa prawna sporządzania prognozy.....	4
2.	Metodyka prac	4
3.	Cel i zakres dokumentu objętego prognozą, powiązania z innymi dokumentami.....	6
3.1.	Zakres funkcjonalno-przestrzenny planu ogólnego gminy Przasnysz.....	7
3.2.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	9
3.3.	Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	9
4.	Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska	13
4.1.	Środowisko abiotyczne	14
4.1.1.	Rzeźba terenu – jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania	14
4.1.2.	Budowa geologiczna i złoża surowców naturalnych	15
4.1.3.	Gleby - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania.....	17
4.1.4.	Woda - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania.....	19
4.1.5.	Powietrze - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania.....	22
4.1.6.	Klimat akustyczny - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania	23
4.1.7.	Pola elektromagnetyczne - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania	23
4.2.	Środowisko biotyczne - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania	24
4.2.1.	Lasy - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania.....	24
4.2.2.	Przekształcenia zbiorowisk naturalnych.....	25
4.2.3.	Świat zwierzęcy	25
4.3.	Ochrona środowiska.....	26
4.3.1.	Gmina na tle systemów obszarów chronionych w Polsce.....	26
4.3.2.	Formy ochrony przyrody w gminie ustanowione na podstawie ustawy o ochronie przyrody.....	28
4.3.3.	Obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych.....	28
4.3.4.	Proponowane formy ochrony przyrody.....	28
4.3.5.	Problemy ochrony środowiska	29
4.3.6.	Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	30
4.3.7.	Cele i problemy ochrony środowiska uwzględnione w projekcie dokumentu	30
4.4.	Ustalenia planu ogólnego gminy.....	30

4.5. Przewidywany wpływ oraz znaczące oddziaływanie na środowisko ustaleń planu ogólnego gminy	34
4.5.1. Znaczące oddziaływanie poszczególnych kategorii terenów	35
4.6. Wpływ ustaleń planu na ustawowe formy ochrony przyrody	43
5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji postanowień projektu planu ogólnego gminy	43
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnego oddziaływania na środowisko	43
7. Rozwiązania alternatywne do zawartych w dokumencie mające na uwadze cel i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	43
8. Oddziaływanie transgraniczne	43
9. Propozycje dotyczące metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego gminy oraz częstotliwości jej przeprowadzenia	43
10. Wykorzystane materiały	44
11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	46

1. Podstawa prawna sporządzania prognozy

Obowiązek przeprowadzenia postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (dalej SOOŚ) dla dokumentów planistycznych, w tym planu ogólnego gminy (dalej plan ogólny lub POG), nakłada Art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112) zwanej dalej ustawą OOŚ. W zakres postępowania SOOŚ wchodzi opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji dokumentu planistycznego. Szczegółowy zakres merytoryczny prognozy określa art. 51 ustawy OOŚ.

Przedmiotowa prognoza została wykonana w związku z podjęciem uchwały Nr XII/74/2025 Rady Gminy Przasnysz z dnia 30 stycznia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Przasnysz.

2. Metodyka prac

Przedmiotową prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono zgodnie z przepisami ustawy OOŚ. Zgodnie z nią, dokonuje się oceny wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko. Przy analizie przyjęto szczególną specyfikę projektowanego planu ogólnego tj. opracowanie w znacznej zgodności z obowiązującymi w gminie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dla wskazanych dokumentów źródłowych (mpzp) stanowiących podstawę wyznaczonych stref planistycznych, w przeszłości przeprowadzone zostały pozytywne procedury ocen oddziaływania na środowisko. Jedyne zmiany względem ww. ustaleń wynikają z wniosków mieszkańców i dotyczą stref usługowej i gospodarczej, których łączna powierzchnia wynosi ok. 21 ha. W stosunku do pozostałych zagadnień planu ogólnego gminy przyjęto założenie, że ustalenia zostaną w pełni zrealizowane. Oznacza to, z jednej strony maksymalizację powstałych oddziaływań - tych pozytywnych i negatywnych, a z drugiej realizację wszystkich ustaleń dotyczących ochrony środowiska. W prognozie przedstawiono ogólną charakterystykę gminy, dla której szerzej opisano istotne komponenty dotyczące obszaru opracowania tj. gminy Przasnysz. Przyjęto zasadę prezentacji ogólnych uwarunkowań występujących w obszarze opracowania, uszczegóławiając je w uzasadnionych przypadkach ukazujących złożoność występujących w gminie struktur środowiskowych.

Głównym celem prognozy jest ustalenie potencjalnych skutków realizacji ustaleń planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska m.in.: na środowisko wodno-gruntowe, faunę, florę, ludzi, powietrze. W opisie uwzględniono przewidywane oddziaływanie, w tym pozytywne i negatywne, bezpośrednie i pośrednie, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, a także ewentualne oddziaływania wtórne lub skumulowane. Ocenę wpływu ustaleń projektu POG na środowisko określono w kontekście do zmian, które wprowadza projekt w stosunku do obowiązujących planów miejscowych i aktualnego zagospodarowania przestrzennego. Projekt planu ogólnego obejmuje swym zasięgiem całą gminę Przasnysz, z wyłączeniem terenu zamkniętego ustalonego przez organ inny niż minister właściwy do spraw transportu. Łączna powierzchnia gminy objęta planem ogólnym wynosi

18 146 ha (181,46 km²), a wyłączony z opracowania teren zamknięty ma powierzchnię 0,48 ha. Zdecydowana większość wyznaczonych stref planistycznych stanowi usankcjonowanie istniejącego zagospodarowania lub przeniesienie obowiązujących planów miejscowych, zachowując zgodność na linii POG – mpzp. Zmiany względem wskazanych ustaleń wynikają z wniosków mieszkańców i wprowadzają dodatkowe strefy usługowe i gospodarcze o łącznej powierzchni ok. 21 ha.

Prognoza koncentruje się na opisie wskazanych wyżej skutków realizacji ustaleń planu ogólnego uwzględniając przede wszystkim aktualne zagospodarowanie i obowiązujące mpzp, analizując skalę i zakres zmian jakie ich względem wprowadzi projekt planu ogólnego. W prognozie przyjęto, że procesy przekształcenia środowiska na obszarach o podobnym przeznaczeniu terenu i sposobie zagospodarowania będą przebiegały w zbliżony sposób, różnice zaś dotyczyć będą wyłącznie stopnia intensywności zmian. Z uwagi na dużą ogólność i elastyczność stref planistycznych oraz znaczący udział terenów zgodnych z obowiązującymi mpzp odstąpiono od prezentacji oceny wpływu oddziaływania na środowisko w postaci kartograficznej.

Ocena możliwości wystąpienia danych skutków środowiskowych dokonana została na podstawie aktualnego stanu środowiska i zaplanowanych zmian w zagospodarowaniu. Aktualny stan środowiska określono i oceniono na podstawie opracowania ekofizjograficznego do planu ogólnego gminy, obowiązującego studium oraz wyników wizji terenowej. Opracowanie ekofizjograficzne stanowi istotny dokument pomocny w ocenie potencjalnych przekształceń środowiska, jakie nastąpią na skutek realizacji planu ogólnego. Stan elementów środowiska opisano w podziale na środowisko abiotyczne (rzeźbę terenu, gleby, wody, powietrze, klimat akustyczny i pola elektromagnetyczne) oraz środowisko biotyczne (z uwzględnieniem przekształceń zbiorowisk naturalnych, ich odpornością na degradację i zdolnością do regeneracji). Opisy te oparte zostały o ww. ekofizjografię, studium oraz dostępną wiedzę naukową i aktualne dane obrazujące stan środowiska.

Ponadto w prognozie zawarto analizę istniejących i ewentualnych problemów ochrony środowiska, co pozwoli na wprowadzenie do planu ogólnego gminy zapisów, które mogłyby część problemów rozwiązać lub zminimalizować uciążliwości. Końcowym etapem prognozy jest sformułowanie wniosków, czyli ustalenie ewentualnych zmian do wprowadzenia w projekcie planu.

Prognozę sporządzono stosując metody opisowe, analizy jakościowe wykorzystujące dostępne wskaźniki stanu środowiska oraz identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku, na podstawie których wyciągnięto określone wnioski.

Prognozę wykonano zgodnie z wymogami określonymi w art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ z uwzględnieniem zakresów i stopnia szczegółowości analiz określonych przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przasnyszu.

Ponadto uwzględniono regulacje wynikające z:

- Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 stycznia 2014 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Prognoza dostosowana jest do rodzaju i skali dokumentu jakim jest plan ogólny gminy (dokładności przestrzennych analiz co najmniej 1:25 000) – do skali dostosowano stopień szczegółowości analiz oraz opis stanu środowiska.

3. Cel i zakres dokumentu objętego prognozą, powiązania z innymi dokumentami

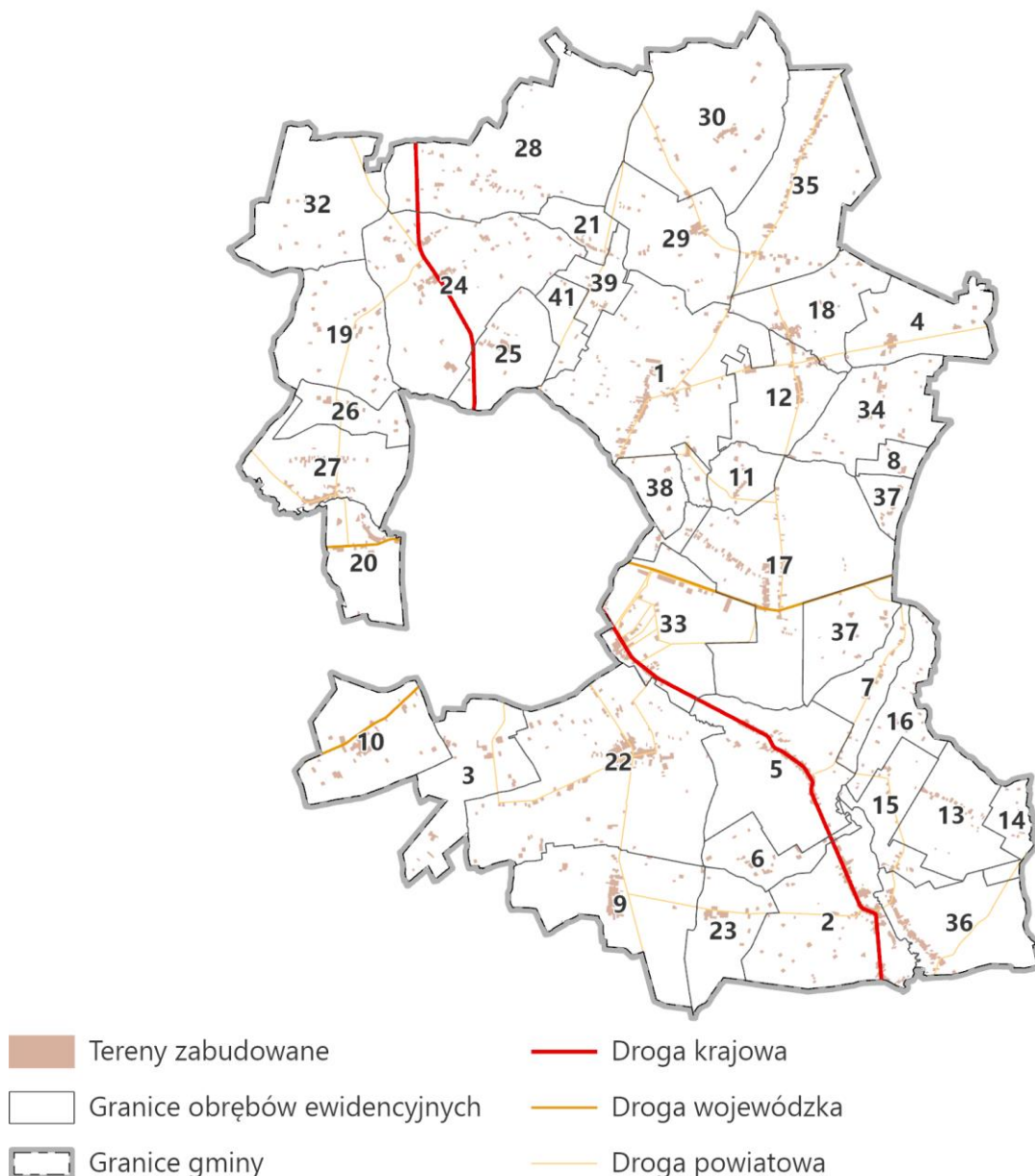
Plan ogólny gminy jest aktem prawa miejscowego, określającym strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne, stanowiąc podstawę do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Opracowanie składa się z uzasadnienia w formie tekstowej oraz części graficznej w postaci danych przestrzennych, w skali nie mniejszej niż 1:25 000. Ustalenia planu ogólnego projektowane są uwzględniając m.in. politykę przestrzenną zawartą w strategii rozwoju gminy i szereg uwarunkowań obecnych w gminie. Wyznaczone w POG strefy planistyczne wyznacza się w pierwszej kolejności na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, obszarach uzupełnienia zabudowy oraz obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie. Zakres oraz strukturę dokumentu określa Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów.

Podstawą do planu ogólnego oraz powiązanej z nim OOŚ jest uchwała Nr VIII/53/2024 Rady Gminy Przasnysz z dnia 20 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Przasnysz.

Aktualna polityka przestrzenna gminy Przasnysz, do czasu opracowania strategii rozwoju gminy i planu ogólnego, opiera się o studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone w 2017 r., którego ustalenia były wiążące wobec realizowanych w przeszłości planów miejscowych.

3.1. Zakres funkcjonalno-przestrzenny planu ogólnego gminy Przasnysz

Projekt planu ogólnego gminy Przasnysz obejmuje swym obszarem całą gminę, z wyłączeniem terenu zamkniętego ustalonego przez organ inny niż minister właściwy do spraw transportu, zlokalizowany w Sierakowie. Łączna powierzchnia obszaru objętego POG to 183,91 km², ww. teren zamknięty ma powierzchnię ok. 0,48 ha. W skład gminy wchodzi łącznie 34 sołectwa, które podzielone są na 41 obrębów ewidencyjnych. Podział ewidencyjny gminy prezentuje Rys. 1, w odniesieniu do którego wskazana jest następująca lista obrębów ewidencyjnych:



Rys. 1. Podział gminy na obszary ewidencyjne

Źródło: opracowanie własne.

1 – Bartniki	12 – Grabowo	23 – Lisogóra	34 – Sątżaska
2 – Bogate	13 – Helenowo Nowe	24 – Mchowo	35 – Szla
3 – Cierpigórz	14 – Helenowo Gądomiec	25 – Mchówko	36 – Wielodróż

4 – Dębiny	15 – Helenowo Stare	26 – Mirów	37 – Wyrąb Karwacki
5 – Dobrzankowo	16 – Józefowo	27 – Obrąb	38 – Wandolin
6 – Emowo	17 – Karwacz	28 – Oględa	39 – Wygoda
7 – Fijałkowo	18 – Krępa	29 – Osówiec Kmiecy	40 – Zawadki
8 – Frankowo	19 – Kijewice	30 – Osówiec Szlachecki	41 – Karbówko
9 – Gostkowo	20 – Klewki	31 – Polny Młyn	
10 – Golany	21 – Zakocie	32 – Smoleń Trzcianka	
11 – Góry Karwackie	22 – Leszno	33 – Sierakowo	

Tereny objęte planem ogólnym obejmują cały obszar gminy Przasnysz, z wyłączeniem terenu zamkniętego. Istniejące zagospodarowanie w gminie to głównie ekstensywna zabudowa o wiejskim charakterze, rozwijająca się głównie w sąsiedztwie miasta Przasnysza oraz głównych szlakach komunikacyjnych tj. DK 57. Ważną strukturą przestrzenną gminy jest lądowisko Przasnysz-Sierakowo, wokół którego rozwijana jest działalność gospodarcza. Dominującym pokryciem terenu w gminie są użytki rolne, lesistość obszaru jest niska.

Projektowany POG przede wszystkim stanowi dostosowanie ustaleń istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz istniejącego zagospodarowania do zakresu planu ogólnego. POG w niewielkim stopniu wprowadza możliwość realizacji nieprzewidzianej wcześniej, w istniejących mpzp zabudowy o charakterze gospodarczym. Plan ogólny nie wskazuje nowych terenów przewidzianych pod budownictwo mieszkaniowe. W tym wymiarze sankcjonuje jedynie ustalenia obowiązujących planów miejscowych oraz zachowuje istniejące struktury osadnicze.

Strefami planistycznymi o zdecydowanie największym udziale powierzchniowym są strefa produkcji rolnej – SR oraz strefa otwarta – SO, zajmujące łącznie 16 671 ha, co stanowi prawie 92% powierzchni gminy Przasnysz. Spośród pozostałych stref dużym udziałem cechują się również: strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową – SZ (ponad 525 ha), strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną – SJ (prawie 305 ha), obie strefy umożliwiają realizację zabudowy mieszkaniowej. Strefami umożliwiającymi realizację działalności gospodarczej o znaczących powierzchniach są: strefa gospodarcza – SP (ponad 191 ha) oraz strefa usługowa – SU (prawie 134 ha). Znaczące powierzchnie posiada także strefa komunikacyjna – SK (ponad 274 ha), pozostałe strefy mają zdecydowanie mniejsze powierzchnie, ok. 45 ha. Zestawienie powierzchni stref planistycznych wyznaczonych w projekcie POG zawarto w Tab. 1.

Tab. 1. Zestawienie stref planistycznych wraz z powierzchnią w projektowanym planie ogólnym

Lp.	Strefa planistyczna	Powierzchnia terenu	
		[ha]	[%]
1.	SR – strefa produkcji rolniczej	8425,30	46,4%
2.	SO – strefa otwarta	8246,28	45,4%
3.	SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	525,02	2,9%
4.	SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	304,62	1,7%
5.	SK – strefa komunikacyjna	274,59	1,5%
6.	SP – strefa gospodarcza	191,46	1,1%

7.	SU – strefa usługowa	133,98	0,7%
8.	SG – strefa górnictwa	23,84	0,13%
9.	SN – strefa zieleni i rekreacji	10,85	0,06%
10.	SC – strefa cmentarzy	8,02	0,04%
11.	SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego	1,97	0,01%
12.	SI – strefa infrastrukturalna	0,55	<0,01%
RAZEM		18 146,50	100,0%

Źródło: opracowanie własne.

3.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalono w 2017 r. Dokument stanowił aktualizację polityki przestrzennej w stosunku do poprzedniej edycji studium uchwalonej w 2002 r. oraz zaktualizowanej w 2006 r. Zdecydowana większość obszaru gminy ma przeznaczenie rolnicze i leśne. Tereny osadnicze stanowią niewielką powierzchniowo część gminy, głównie w postaci funkcji mieszkaniowo-usługowej, rzadziej zabudowy zagrodowej. Uzupełnienie stanowi funkcja usługowa i przemysłowo-magazynowo-składowa, której największy obszar zlokalizowany jest w otoczeniu lądowiska w Sierakowie.

Aktualnie obowiązujące studium pozostaje, do czasu opracowania strategii rozwoju gminy i planu ogólnego podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy Przasnysz. Studium stanowi wiążący dla planów miejscowych zestaw wytycznych kierunkowych w zakresie m.in. przeznaczeń terenu i parametrów zabudowy. Studium określa swym zakresem uwarunkowania – część A, zawierającą analizę stanu istniejącego (zagospodarowanie przestrzenne, systemy komunikacji i infrastruktury technicznej, dziedzictwo kulturowe i środowisko przyrodnicze), a także odnosi się do obowiązujących planów i programów wyższych szczebli. Część poświęcona uwarunkowaniom stanowiła istotne źródło informacji na temat środowiska gminy dla niniejszej prognozy, z uwagi na swoją stosunkowo dużą aktualność. W miarę możliwości dokonano weryfikacji i aktualizacji informacji pochodzących ze studium.

Część B studium zawiera kwestie kierunkowe opracowania – politykę przestrzenną gminy, sposób kształtowania struktur przestrzennych i zasady zagospodarowania terenów. Ponadto określono kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, a także wytyczne rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury technicznej. Projektowany plan ogólny gminy stanowi zasadniczą kontynuację zawartych w studium stref funkcjonalnych, z uwagi na pełne pokrycie planami miejscowymi gminy.

3.3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na obszarze gminy Przasnysz obowiązują obecnie 23 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Pokrywają one całą powierzchnię gminy. Polityka przestrzenna w gminie Przasnysz realizowana jest poprzez uchwalony w 2003 r. mpzp obejmujący swym zasięgiem całą gminę. Większość obszaru gminy została przeznaczona pod funkcję rolniczą oraz leśną, jedynie niewielkie tereny otrzymały przeznaczenie pod funkcje inne niż rolnicze, tj. między

innymi pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, zagrodową czy usługową. Plan stanowił realizację ustaleń przyjętego w 2002 r. studium. Prowadzona od tego czasu polityka przestrzenna zakłada aktualizację ustaleń mpzp poprzez jednostkowe zmiany niewielkich fragmentów planu z 2003 r. Ustalenia planu ogólnego pozostają w zdecydowanej większości zgodne z obowiązującymi planami miejscowymi. Zmianami względem obowiązujących mpzp są wprowadzone nowe tereny inwestycyjne zawarte m.in. w strefach usługowej i gospodarczej zgodne z wnioskami mieszkańców. Plan ogólny nie wyznacza nowych terenów osadniczych. Zestawienie obowiązujących mpzp zawarto w Tab. 2.

Tab. 2. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Przasnysz

Lp.	Nazwa planu	Numer uchwały	Powierzchnia objęta planem w ha
1.	Mpzp gminy Przasnysz	XVI/83/2003	18123,99
2.	Zmiana mpzp fragmentów wsi: Bartniki, Fijałkowo, Grabowo, Helenowo Nowe, Helenowo Gadomic, Helenowo Stare, Józefowo, Karwacz, Kijewice, Oględa, Osówiec Kmiecy, Stara Krępa, Smoleń Trzcianka, Szła, Wyrąb Karwacki, Wielodróż i Zakocie, gmina Przasnysz.	XVIII/119/07	429,48
3.	Mpzp gminy Przasnysz dla fragmentów miejscowości Bartniki, Emowo-Bogate, Bogate, Dobrzankowo, Grabowo, Helenowo Nowe, Helenowo Stare, Karwacz, Klewki, Kijewice, Stara Krępa, Leszno, Mchowo, Fijałkowo, Obrąb, Sierakowo, Szła, Wielodróż, Zakocie	XXI/147/08	181,25
4.	Mpzp gminy Przasnysz dla fragmentu miejscowości Sierakowo	XXI/148/08	306,86
5.	Mpzp gminy Przasnysz dla fragmentów wsi Zakocie	XXXIV/281/09	8,20
6.	Mpzp gminy Przasnysz – wsi Wygoda	XXXIV/282/09	4,52
7.	Mpzp gminy Przasnysz – część wsi Leszno	XXXIV/283/09	0,68
8.	Mpzp gminy Przasnysz dla fragmentów miejscowości Grabowo i Stara Krępna	XXXIV/284/09	47,19
9.	Mpzp gminy Przasnysz dla fragmentów miejscowości Karwacz, Wyrąb Karwacki, Frankowo	XXXVIII/309/09	33,91
10.	Mpzp gminy Przasnysz dla koryta rzeki Węgierki, wraz z przylegającym obszarem o szerokości 10 m. od każdego brzegu	XXXVIII/310/09	57,67
11.	Mpzp gminy Przasnysz pod kopalnie żwiru i piasku	XXXVIII/311/09	25,46
12.	Mpzp gminy Przasnysz dla fragmentów miejscowości Mchowo	XLV/359/10	26,93
13.	Mpzp gminy Przasnysz części wsi Bartniki	XV/104/12	18,65
14.	Mpzp gminy Przasnysz dla działki ewidencyjnej nr 16/1 – obręb geodezyjny Oględa i dla działek ewidencyjnych nr 28, 2274 i 11 – obręb geodezyjny Karwacz	XXXV/276/2022	15,66
15.	Mpzp gminy Przasnysz	XXXVII/291/2022	15,71
16.	Mpzp gminy Przasnysz dla obszarów położonych w obrębach geodezyjnych Sierakowo i Bartniki	XXXVII/292/2022	35,09
17.	Mpzp gminy Przasnysz dla obszarów położonych w obrębach geodezyjnych Fijałkowo, Helenowo Stare, Wygoda i Osówiec Kmiecy	XL/311/2022	32,19
18.	Mpzp gminy Przasnysz na terenie działek ewidencyjnych 37/2 i 40/2 – obręb geodezyjny Grabowo, na terenie działek ewidencyjnych nr 109, 114 i 117/1 – obręb geodezyjny Oględa, na terenie działek ewidencyjnych nr 371, 372, 373, 374, 365, 366, 368, 369/3 i 370 – obręb geodezyjny	LVIII/402/2023	14,04

	Leszno, na terenie działki ewidencyjnej nr 122 – obręb geodezyjny Klewki, na terenie działek ewidencyjnych nr 93/6, 96, 97, 99, 100/1, 100/2 i 101/1 – obręb geodezyjny Klewki, na terenie działki ewidencyjnej nr 53/1 – obręb geodezyjny Mirów oraz na terenie działek ewidencyjnych nr 115/3, 115/4, 99/6 i 100/2 – obręb geodezyjny Karwacz		
19.	Mpzp dla fragmentu wsi Sierakowo, w gminie Przasnysz	LXII/422/2023	75,24
20.	Mpzp gminy Przasnysz dla obszarów położonych w obrębach geodezyjnych Fijałkowo, Helenowo Stare, Wygoda i Osówiec Kmiecy	LXII/423/2023	1,68
21.	Mpzp gminy Przasnysz na terenie działek ewidencyjnych nr 38/2, 39/3 – obręb geodezyjny Grabowo, na terenie działek ewidencyjnych nr 105/1, 107, 108, 113, 118/6, 120, 119/3, 119/4 – obręb geodezyjny Oględa, na terenie działek ewidencyjnych nr 217/9, 217/4, 216, 215/2, 215/3, 215/4, 444/1 – obręb geodezyjny Leszno, na terenie działek ewidencyjnych nr 304, 306, 308/1, 308/2, 312, 313/1, 313/2, 313/4, 313/5 – obręb geodezyjny Leszno, na terenie działki ewidencyjnej nr 2/4 – obręb geodezyjny Wygoda, na terenie działki ewidencyjnej nr 100/1 – obręb geodezyjny Karwacz	LXVII/452/2024	10,38
22.	Mpzp dla fragmentu wsi Bogate, w gminie Przasnysz	IV/29/2024	2,16
23.	Mpzp dla fragmentu wsi Bogate, Wielodróż, Dobrzankowo, Leszno, Golany, Karwacz, Wyrąb Karwacki, Sątżaska, Grabowo, Bartniki, Obrąb, Mchowo, Osówiec Szlachecki, Zakocie, Szła, w gminie Przasnysz	VII/41/2024	39,33
24.	Mpzp dla fragmentów wsi Bartniki, Bogate, Wielodróż, Krępa, Mchówko, Karbówko, Sątżaska, Osówiec Kmiecy, Mchowo, Leszno, Dobrzankowo, Obrąb Wygoda, Klewki, Lisiogóra	XXI/124/2025	16,25

Źródło: opracowanie własne.

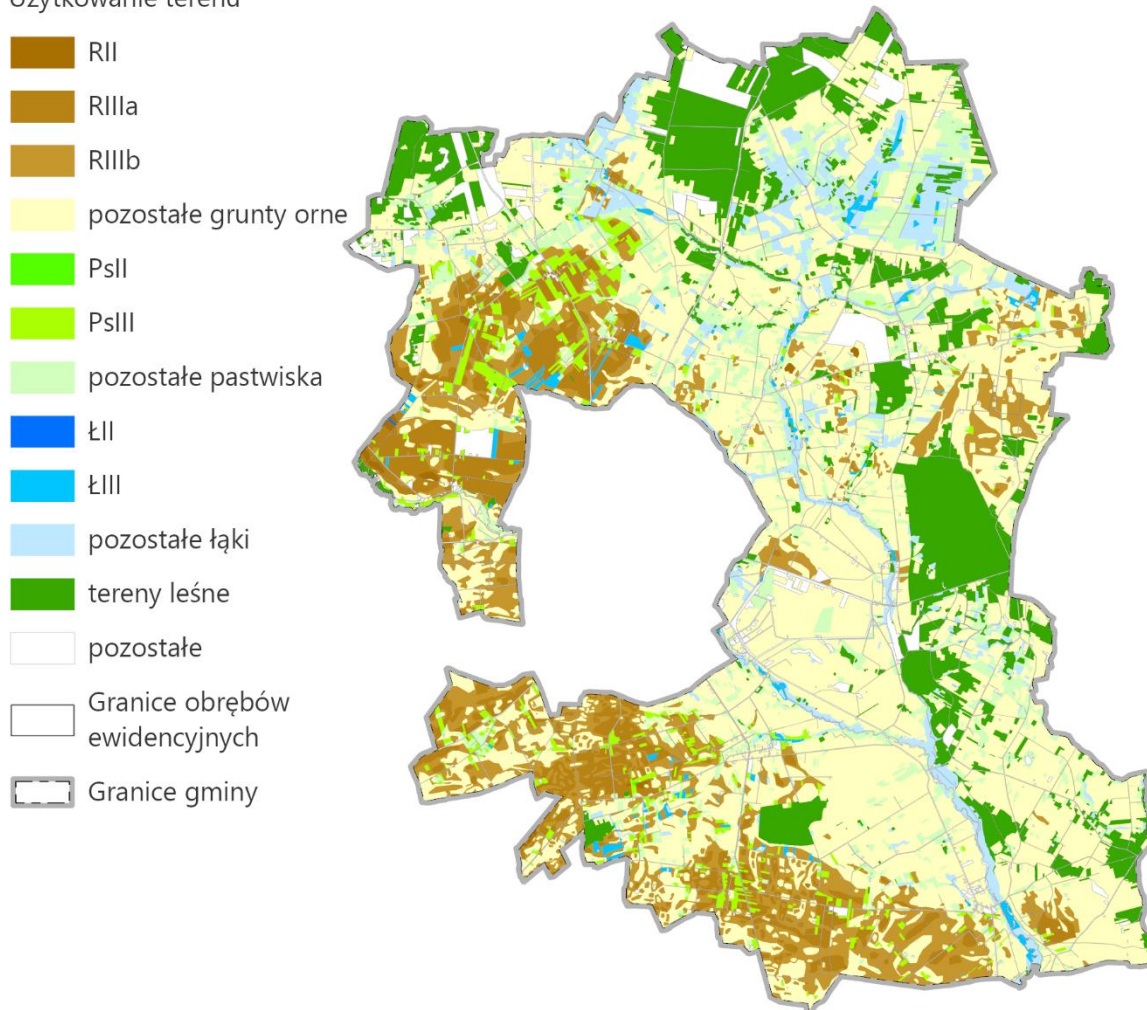
4. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska

Plan ogólny gminy stanowi nowy akt prawa miejscowego docelowo uwzględniający m.in. ustalenia zawarte w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, stanowiący element polityki przestrzennej gminy wyrażonej w strategii rozwoju.

Z uwagi na trwające prace nad opracowaniem nowej strategii rozwoju gminy Przasnysz istotnym źródłem informacji pozostaje obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia zawarte w studium są zgodne z obowiązującymi planami miejscowymi, które zostały przeniesione na strefy funkcjonalne planu ogólnego.

Rozdział ten opisuje aktualny stan środowiska, będący wynikiem istniejącego na terenie gminy zagospodarowania przestrzennego. Projekt planu ogólnego zakłada dostosowanie wyznaczonych stref planistycznych do ustaleń obowiązujących w gminie planów miejscowych oraz istniejących obszarów zabudowanych. Plan ogólny nie wprowadza nowych terenów osadniczych, wskazuje jednak niewielkie w skali gminy nowe tereny aktywności gospodarczej.

Użytkowanie terenu



Rys. 2. Użytkowanie terenu w gminie Przasnysz

Źródło: opracowanie na podstawie zasadniczej.

Jedno z kluczowych uwarunkowań dla rozwoju przestrzennego gminy Przasnysz stanowi użytkowanie terenu, dla którego podstawę do określenia stanowiły klasy użytków gruntowych określone na mapie zasadniczej. Rys. 2 oraz dane w Tab. 3 będą stanowić punkt odniesienia do opisywanych dalej elementów środowiska gminy Przasnysz. Niewielkie różnice powierzchni w zakresie użytkowania terenu względem opisywanej wcześniej powierzchni planu ogólnego mogą wynikać z różnego źródła danych o powierzchni lub innych układów odniesienia w oparciu o które zostały wyliczone. Wskazana różnica w skali całej gminy ma marginalne znaczenie i wynosi niecały 1 ha.

Tab. 3. Użytkowanie terenu na obszarze objętym planem ogólnym

Lp.	Klasa gleby	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni [%]
1.	RV	2592,68	14,3%
2.	RIIIb	2144,21	11,8%
3.	RIVa	2112,46	11,6%
4.	Gruntury zurbanizowane i część terenów leśnych	1761,14	9,7%
5.	RVI	1628,06	9,0%
6.	RIVb	1612,92	8,9%
7.	LsV	1225,79	6,8%
8.	RIIIa	1214,36	6,7%
9.	PsIV	904,72	5,0%
10.	ŁIV	681,47	3,8%
11.	PsV	565,86	3,1%
12.	PsIII	506,64	2,8%
13.	LsVI	434,81	2,4%
14.	ŁV	229,07	1,3%
16.	Pozostałe	531,68	2,9%
Razem		18145,87	100%

Źródło: opracowanie na danych z Urzędu Gminy Przasnysz.

4.1. Środowisko abiotyczne

4.1.1. Rzeźba terenu – jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania

Zgodnie z podziałem Kondrackiego gmina Przasnysz położona jest w prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), podprowincji Niziny Środkowopolskie (318), makroregionie Nizina Północnomazowiecka (318.6), mezoregionie Wysoczyzna Ciechanowska (318.64) i Wzniesienia Mławskie (318.63). Zdecydowana większość obszaru gminy znajduje się w granicach Wysoczyzny Ciechanowskiej. W obręb Wzniesienia Mławskiego wchodzi niewielkie fragmenty położone na północy, do których zalicza się głównie miejscowość Trzcianka.

Obszar Wysoczyzny Ciechanowskiej jest dosyć monotonna, falistą równiną urozmaiconą ostańcami wzgórz morenowych i kemów. Wysokości terenu nie są zróżnicowane i wahają się w na większości obszaru w granicach od 110 m do nieco ponad 120 m n.p.m. Większe wzniesienia w obrębie Wysoczyzny Ciechanowskiej występują w okolicach Golanów oraz Karwacza, sięgając niespełna 140 m n.p.m. Najniższe rzędne w gminie występują w dolinie rzeki Węgiejki na wysokości ok. 101 m n.p.m w okolicach wsi Bogate i Wielodróż.

Wzniesienia Mławskie stanowią najbardziej urozmaicony pod względem rzeźby obszar w granicach Niziny Północnomazowieckiej. Wpływa na to występowanie wzgórz kremowych i morenowych, pochodzących ze zlodowacenia Warty. Towarzyszą im powierzchnie sandrowe, stąd deniwelacje w niektórych miejscach sięgają kilkudziesięciu metrów. Obszar przejściowy pomiędzy oboma mezoregionami stanowi najbardziej urozmaicony pod względem rzeźby terenu fragment gminy Przasnysz. W okolicach Trzcianki i Smolenia występują największe wzniesienia terenu sięgające ok. 185 m n.p.m. Innym obszarem o wyraźnych przewyższeniach jest fragment obszaru na granicy Osówca Szlacheckiego i Oględy sięgający prawie 160 m n.p.m.

Spadki terenu w zdecydowanej większości obszaru gminy nie przekraczają 5%, tym samym nie ograniczają rozwoju budownictwa. Największe zróżnicowanie rzeźby terenu obecne jest na obszarze przejściowym pomiędzy oboma mezoregionami w północno-zachodniej i północnej części gminy. Dotyczy to obrębów tj. Smoleń Trzcianka, Kijewice, Mchowo oraz Oględa i Osowiec Szlachecki. W obszarze tym miejscowo mogą występować tereny o spadkach przekraczających 5%, jednakże w perspektywie obszaru całej gminy mają one marginalne znaczenie dla rozwoju budownictwa.

Profil działalności prowadzonej na obszarze gminy w niewielkim stopniu wpływa na przekształcenia rzeźby terenu. Prowadzone procesy budowlane mają niewielką skalę, są rozproszone i wykazują ogólnie ekstensywny charakter. Presja inwestycyjna może w największym stopniu występować wzdłuż dróg wylotowych z miasta Przasnysza (miejscowości tj. Klewki, Bartniki i Leszno) oraz w sąsiedztwie lądowiska w Sierakowie, a także w pobliżu DK57. Istniejące zabudowania to w zdecydowanej większości gminy zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub zagrodowa. W przypadku obszarów otwartych prowadzona jest działalność rolnicza, rzadziej leśna, która powadzi do niewielkich przekształceń terenów. Najistotniejszym czynnikiem zmieniającym ukształtowanie terenu jest eksploatacja surowców naturalnych, lecz z uwagi na ich niewielkie zasoby wpływ ten jest nieznaczący w skali gminy.

4.1.2. Budowa geologiczna i złoża surowców naturalnych

Z uwagi na charakter opracowania oraz projektowane sposoby zagospodarowania w ramach POG prognoza koncentruje się na przede wszystkim na geologii powierzchniowej dotyczącej poszczególnych części gminy.

Na ogólny charakter rzeźby terenu gminy Przasnysz wpływ miał lodowiec stadiału Wkry zlodowacenia środkowopolskiego. W późniejszych okresach obszar ten podlegał procesom związanym z denudacją peryglacialną oraz erozją wodną. Utwory powierzchniowe pochodzenia czwartorzędowego tworzą głównie utwory akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej. Są to plejstocieńskie osady glin zwałowych, ilów zastoiskowych, a także piasków i żwirów wodnolodowcowych.

Utwory powierzchniowe pochodzenia czwartorzędowego tworzą głównie utwory akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej. Są to osady glin zwałowych, ilów zastoiskowych, a także piasków i żwirów wodnolodowcowych. Zgodnie z informacjami zawartymi w

obowiązującym studium, na obszarze gminy po przeprowadzeniu odwiertów stwierdzono występowanie osadów rzecznych o miąższości 30-40 m w okolicach miejscowości: Przasnysz, Mirów, Kijewice i Kuskowo. W południowo-wschodniej części gminy znajduje się wysoczyzna morenowa, którą tworzą głównie piaszczyste gliny zwałowe. W obrębie Przasnysza oraz Kijewic znajdują się gliny bardzo ilaste o miąższości od 8 do 13 m. W rejonie miejscowości Kijewice i Mchowo, pod warstwą glin zwałowych odkryto występowanie mułkowatych osadów zastoiskowych, zaś koło Mirowa, Iłów i mułków warwowych.

W północnej części terenu równoleżnikowo rozciąga się pasmo wzgórz – moren przasnyskich. Moreny czołowe składają się głównie z różnoziarnistych piasków z domieszką żwirów, a ich zwieńczeniem są głazowiska ze żwirami. Powyższe osady mają miąższość dochodzącą prawdopodobnie do kilkudziesięciu metrów. U podstaw moren występują zespoły moren martwego lodu oraz plateau kemowego, które związane są z rozpadem pokrywy lodowej. Utwory te są zbudowane głównie z piasków i mułków. Wzdłuż moren przasnyskich występuje piaszczysty obszar sandru, który ma miąższość od kilku do ok. 15 m. Ich maksymalna miąższość może sięgać nawet do 25 m w okolicy Kuskowa. Na północ od moren czołowych znajdują się wklęsłe formy rzeźby wypełnione osadami piaszczysto-mułkowatymi utworów zastoiskowych. Ich miąższość osiąga 2,0 m. W obniżeniach tych występują okresowe bądź stałe podmokłości. Na omawianym terenie w obrębie występowania dolin rzecznych są zgromadzone piaski, tworzące tarasy nadzalewowe w dolinie Węgierki o miąższości 12 m oraz piaski i mułki jeziorne zlokalizowane na północ od jeziora Rudno. Najmłodsze utwory, które zlokalizowane są w obrębie opracowania to utwory holocenu: torfy, piaski humusowe i namuły w bezodpływowych zagłębieniach oraz piaski i mułki na obszarze dolin rzecznych. W części północnej gminy oraz w nieckach wytopiskowych obejmujących sandry i doliny większych.

Zasadniczym wnioskiem z analizy budowy geologicznej gminy Przasnysz są dobre warunki budowlane w większości obszaru gminy. Obszarami cechującymi się problematyczną, z perspektywy procesu budowlanego, budową geologiczną są głównie tereny położone w pobliżu dolin rzecznych. Dotyczy to pasa terenu wzdłuż doliny Morawki i Węgierki, w osi północ-południe oraz fragmentu w zachodniej części gminy na granicy Klewek i Obrąbu. Przeszłe procesy osadnicze realizowane były w pobliżu cieków wodnych, przez co znaczna część istniejącej zabudowy leży w pobliżu rzek. Również część terenów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących mpzp (stanowiących podstawę wyznaczenia stref w POG) znajdują w bliskim sąsiedztwie rzek. Realizacja zabudowy na opisywanych obszarach powinna uwzględniać lokalne warunki nośności gruntu. Innym obszarem gminy mogącym cechować się gorszymi warunkami budowlanymi są okolice północno-zachodnich miejscowości. Dotyczy to obrębów tj. Smoleń Trzcianka, Kijewice, Mchowo oraz Oględa i Osówiec Szlachecki. W obszarze tym miejscowo mogą występować tereny o spadkach przekraczających 5%. Jednakże są to tereny o stosunkowo dużej lesistości oraz dla których w POG nie wyznacza się większych terenów pod zabudowę. Wskazane uwarunkowania pozostaje zatem nieistotne dla procesów budowlanych.

Surowcami naturalnymi w gminie Przasnysz są piaski i żwiry - obecne w północno-zachodniej części gminy. Złoża leżą w bezpośrednim sąsiedztwie gmin Krzynowłoga Mała i Czernice-Borowe. Informacje na temat surowców zawarte są w Tab. 4.

Tab. 4. Złoża naturalne obecne w gminie Przasnysz

Nazwa złoża	Położenie	Kopalina	Decyzja organu administracji geologicznej przyjmująca złoża	Numer identyfikacyjny	Status złoża
Mchowo I	Mchowo dz. 32/3	Piaski i żwiry	NAG: 7013/2010	KN 14424	Zagospodarowane
Osówiec Szlachecki	Osówiec Szlachecki 1/1	Piaski i żwiry	NAG: 6220/2011	KN 15386	Rozpoznane szczegółowo
Romany-Janowięta II	Romany-Janowięta dz.30, 31, 32/1, 33/1 i Smoleń Trzcianka dz. 48	Piaski i żwiry	NAG:13624 CUG	KN 8663	Eksploracja zaniechana
Smoleń Trzcianka	Smoleń, Trzcianka	Piaski i żwiry	NAG 16303 CUG	KN 3637	Eksploracja okresowa
Smoleń Trzcianka III	Smoleń Trzcianka dz. 28, 52, 53, 55 i 57	Piaski i żwiry	NAG: 2697/99	KN 9542	Rozpoznane szczegółowo

Źródło: opracowanie na podstawie <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web> (dostęp: 11.10.2025)

4.1.3. Gleby - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania

Typy gleb dominujących na terenie gminy są charakterystyczne dla utworów powierzchniowych pochodzenia lodowcowego. Gleby występujące w obrębie opracowania zaliczyć można do wytworzonych na terenie wysoczyzny i są to gleby bielcowe zlokalizowane głównie w północnej części, brunatne występujące na terenie całej gminy z wyłączeniem części centralnej oraz czarne ziemie w części zachodniej i północnej. Gleby, które powstały w dolinach rzek, występują głównie w korytach cieków i są to gleby mułowe, torfowe, mady oraz murszowe.

Zasobność gleb na terenie gminy jest dość zróżnicowana, z przewagą kompleksów glebowych średnich (klasa RV) obejmujących ponad 14% obszaru gminy, występujące głównie we wschodniej i północnej części gminy. Dalej znajdują się gleby dobre (klasa RIIb) stanowiące niespełna 12% ogółu powierzchni. Istotny udział mają także gleby IV klasy (RIVa i RIVb) łącznie stanowiące ponad 20% arealu gminy. Do jednych z najcenniejszych gleby obecnych w gminie Przasnysz zaliczają się gleby klasy RIIa zajmujące łącznie ok. 6,7% powierzchni występujące głównie w południowej i północno-zachodniej części gminy. Najbardziej żyzne gleby klasy RII o powierzchni zaledwie niespełna 32 ha (0,18% powierzchni) występują w rozproszeniu w miejscowościach tj. Obręb, Bartniki, Kijewice, Leszno i Cierpigórz. Użytki łąkowe i pastwiska

stanowią mniejszy udział w strukturze użytkowej gminy Przasnysz. Największe obszarowo pozostają użytki PsIV (5%) oraz ŁIV (ok. 3,8%). Łąki występują przede wszystkim w dolinach rzecznych, głównie w północnej części gminy oraz w dolinie Węgierki na południu. Pastwiska obecne są w rozproszeniu na obszarze całej gminy. Rozmieszczenie przestrzenne opisywanych gleb prezentuje Rys. 2. Szczegółowe zestawienie powierzchni klas użytków zawarto w Tab. 3.

Większość gleb brunatnych na opracowywanym terenie zaliczona została do kompleksu pszennego dobrego, zaś gleby brunatne wylugowane do kompleksu żytnio-ziemniaczanego dobrego i słabego. Przeważająca większość czarnych ziem zlokalizowanych na obszarach zmeliorowanych, charakteryzujących się właściwymi stosunkami wodnymi, zostało zaliczonych do kompleksu pszenno-żytniego dobrego i bardzo dobrego. Obszary podmokłe zaliczono do kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego, jednakże w sytuacji poprawy stosunków wietrzno-wodnych można by je zaliczyć do kompleksu pszennego. Gleby pseudobielicowe zaliczono do kompleksu żytnio-ziemniaczanego dobrego oraz bardzo dobrego. Najsłabsze gleby zaliczają się do gleb słabomurszowych. Część gleb jest okresowo przesuszana, dzięki temu zaliczyć je można do kompleksu żytnio-ziemniaczanego słabego, zaś pozostałe zlokalizowane na obszarach podmokłych, do kompleksu zbożowo-pastewnego słabego.

Największy udział na terenie gminy Przasnysz mają gleby brunatne, obejmujące 59,8% obszaru. Wytworzyły się z piasków słabo gliniastych, gliniastych, naglinowych i piasków luźnych. Gleby brunatne wylugowane zajmują największe powierzchnie w południowo-wschodniej części gminy, pozostałe gleby brunatne występują w części południowej i zachodniej. Czarne ziemie zdegradowane i właściwe wytworzone z glin częściowo spiaszczonych lub glin całkowitych stanowią 23,2% udziału w strukturze gleb gminy. Czarne ziemie zlokalizowane są w południowej i południowo-zachodniej części obszaru. Gleby pseudobielicowe obejmują 16% obszaru i występują głównie w części środkowej gminy. Powstały one z glin zwałowych, piasków naglinowych oraz naiłowych. Najmniejszą powierzchnię zajmują gleby murszowe 2,8%.

Pod względem przydatności 23,4% gleb posiada kompleks pszenno-żytniowy dobry i bardzo dobry, 23,1% – żytnio-ziemniaczany dobry i bardzo dobry, 22,8% – żytnio-ziemniaczany słaby, a 15,4% – żytnio-łubinowy.

Zagrożenia dotyczące jakości i stanu gleb w gminie wynikają w głównej mierze z prowadzonej działalności ludzkiej. Duża część gminy posiada dobre warunki glebowe do prowadzenia działalności rolniczej. Oznacza to możliwość występowania większej, niż przeciętna presji na jakość zasobów glebowych. Postępująca mechanizacja rolnictwa, połączona ze wzrostem udziału intensywnego rolnictwa w formie wielkoobszarowych upraw, często monokulturowych prowadzić może do szybkiego wyjałowienia gleb. W przypadku terenów osadniczych podstawowe zagrożenie dla gleb na obszarze gminy stanowią zanieczyszczenia pochodzące z nieczystości bytowych. Dotyczy to w szczególności miejscowości pozbawionych dostępu do kanalizacji sieciowej, głównie w północnej części gminy. Obszary przeznaczone pod nową zabudowę należy w miarę możliwości przyłączać do istniejącej sieci kanalizacyjnej. W przypadku jej braku odprowadzać nieczystości do szczelnych

szamb. Na obszarze gminy nie występują zagrożenia powodziowe i osuwiskowe, jednakże możliwe jest występowanie okresowych podtopień w sąsiedztwie największych rzek.

4.1.4. Woda - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania

WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy Przasnysz położony jest w obrębie zlewni rzeki Węgiejki, która jest dopływem Orzycy, należącego do zlewni rzeki Narew. Rzeka Węgiejka przepływa przez obszar gminy z północnego zachodu na południowy wschód odcinkiem ok. 20 km, następnie wpada do Orzycy w pobliżu wsi Młodzianowo (gmina Płoniawy Bramura). Dolina rzeki, z lekko zaznaczonym tarasem zalewowym o szerokości koryta od 100 do 150 m w górnym odcinku, a 500 m w dolnym, ograniczona jest łagodnymi zboczami. W dolnym odcinku rzeki dolinki boczne składają się z licznych meandrów oraz oczek wodnych, co powoduje, że są to tereny podmokłe i zabagnione. W bezpośrednim sąsiedztwie lub bliskiej odległości od koryta rzeki położone są zabudowania w miejscowościach m.in. Wielodróż, Bogate, Dobrzankowo, Sierakowo.

W rejonie Dobrzankowa do Węgiejki wpływa największy jej dopływ, czyli rzeka Morawka. Długość rzeki na terenie gminy wynosi ok. 11 km, dlatego też rzeka ta odwadnia wschodnią część gminy. W miejscowości Karwacz na rzece Morawce znajduje się sztuczny zbiornik wodny (retencyjny) o powierzchni ok. 13 ha. Zbiornik przeznaczony jest na cele rekreacyjne oraz rolne – pełni funkcję nawadniania podsiąkowego.

Pozostałe dopływy Węgiejki są niewielkimi strugami, zazwyczaj włączonymi w system rowów melioracyjnych, których łączna długość na terenie miasta i gminy Przasnysz wynosi ok. 217 km. Na terenie gminy występują również stawy – zbiorniki wodne nie związane z rzekami. Do większych należą: dwa stawy w Dębinach, dwa w Golanach, jeden w Mchówku, dwa w Mchowie, dwa w Gostkowie i jeden w Lisiogórze.

W okresie wiosennym, jak również jesiennym, cieki często występują z koryt, co powoduje zalanie okolicznych pól uprawnych i łąk. Natomiast w okresie letnim koryta wielu mniejszych cieków wysychają. Brak jest szczegółowych informacji o stanie jakościowym wód powierzchniowych w gminie Przasnysz. Jednakże można założyć, że ich stan pozostaje zły z uwagi na duży udział rolnictwa na obszarze gminy, będący głównym czynnikiem zanieczyszczającym wody.

SIEĆ MELIORACYJNA

W celu poprawy warunków produkcji rolniczej zmeliorowano głównie południowo-zachodnią i zachodnią część gminy. System melioracyjny obejmuje ok. 44% powierzchni gminy, którego stan techniczny, jak wskazuje obowiązujące studium jest zły. Na części terenów otwartych występuje podziemna sieć drenarska, która stanowi ważny czynnik wpływający na możliwości zagospodarowania terenu. W przypadku realizacji inwestycji budowlanych kolidujących z istniejącą siecią niezbędne jest odtworzenie ciągłości istniejącej infrastruktury. Uszkodzenie sieci melioracyjnej może prowadzić do występowania okolicznych podtopień oraz potencjalnego pogorszenia warunków uprawy rolniczej.

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z mapą hydrogeologiczną Polski gmina Przasnysz położona jest w zasięgu 8 jednostek regionalizacji hydrogeologicznej, co skutkuje znacznym zróżnicowaniem warunków hydrogeologicznych. Zestawienie poszczególnych jednostek wraz z podstawowymi informacjami na temat izolacji hydrogeologicznej i zasobów dyspozycyjnych zawiera Tab. 5. Przebieg granic jednostek przedstawia Rys. 3.

Tab. 5. Jednostki hydrogeologiczne i ich charakterystyka względem fragmentów mpzp

Jednostka hydrogeologiczna	Stopień izolacji hydrogeologicznej	Zasoby dyspozycyjne, jednostkowe $\left[\frac{\text{m}^3}{24\text{h}}\right] \frac{1}{\text{km}^2}$
Brak użytkowego piętra wodonośnego w czwartorzędzie	-	Brak
Q/bQI	Słaba izolacja	<100
aQII	Brak izolacji	100-200
abQII	Brak izolacji lub izolacja słaba	100-200
bQI	Słaba izolacja	<100
bQI/Q	Słaba izolacja	<100
bQII	Słaba izolacja	100-200
cQI	Dobra izolacja	<100

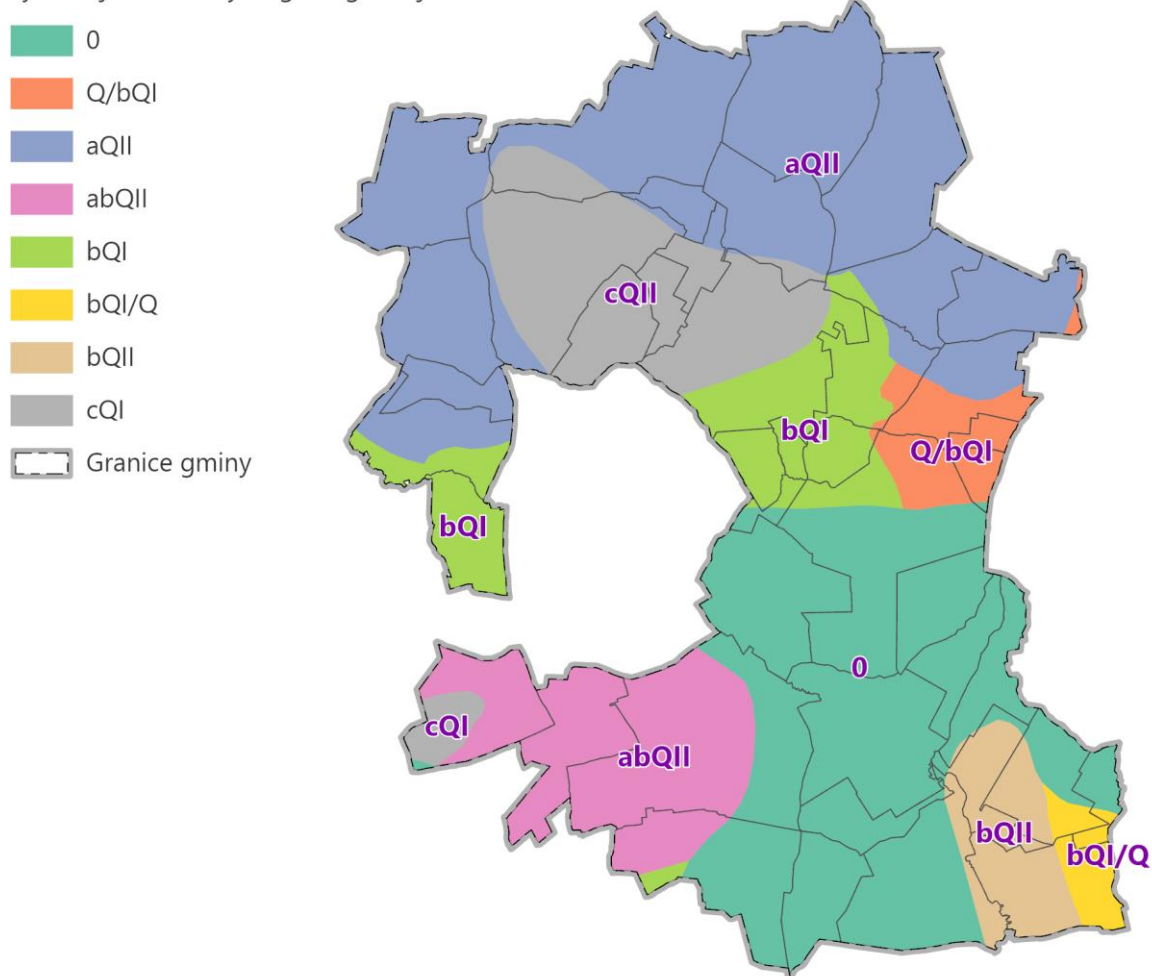
Źródło: opracowanie na podstawie Mapy hydrogeologicznej Polski.

Szczegółowe opisy poszczególnych jednostek zawarte są w objaśnieniach do Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000. W obrębie gminy wody wgłębne występują w utworach wodonośnych trzeciorzędu i czwartorzędu. Podstawowe znaczenie ma poziom czwartorzędowy, ze względu na największe zasoby, najłatwiejszą ich odnawialność, a także najpłytsze występowanie. Charakteryzuje się zmienną głębokością występowania (50-150 m), jak również różną miąższością, wydajnością uzyskiwaną z poszczególnych ujęć oraz zróżnicowanym stopniem izolacji. Większość gminy posiada słabą lub nawet brak izolacji hydrogeologicznej utworów czwartorzędowych. Dobrą izolacją charakteryzuje się wyłącznie fragment w północnej części gminy (przy granicy z miastem Przasnysz) oraz niewielki fragment w okolicach Golanów.

Najważniejszą informacją z punktu widzenia projektowanego planu są ogólnie słabe warunki izolacyjne. Niewskazane jest zatem wykorzystywanie wody z pierwszego piętra wodonośnego na cele bytowo-gospodarcze. Zanieczyszczenia wód podziemnych pochodzą w pewnym stopniu z terenów zurbanizowanych (miasto Przasnysz) i ich działalność gospodarczych, jak i działalności rolniczej prowadzonej na terenie gminy Przasnysz oraz zanieczyszczeń sanitarno-bytowych z całego okolicznego obszaru. Wskazane jest, w miarę możliwości wykorzystywanie wody pochodzącej z wodociągów oraz odprowadzanie zanieczyszczeń do kanalizacji sieciowej.

Wody drugiego poziomu wodonośnego można zaobserwować na głębokości od kilkudziesięciu do ponad 100 m p.p.t. i odznaczają się one dość dobrą jakością. Ze względu na brak naturalnej izolacji gruntowej z utworów trudno przepuszczalnych, wody te są również narażone na zanieczyszczenia.

Symbol jednostki hydrogeologicznej



Rys. 3. Zasięg jednostek regionalizacji hydrogeologicznej

Źródło: opracowanie na podstawie Mapy hydrogeologicznej Polski 1:50 000.

Obszar całej gminy Przasnysz znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka Warszawska, który nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej. Jest to ośrodek porowy, który powstał w paleogenie i neogenie, średnia głębokość ujęć wynosi 160 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne 250 tys. m³ /dobę. Cała gmina znajduje się także w obrębie jednolitej części wód podziemnych nr 50, gdzie wody słodkie występują na głębokości ok. 300-400 m.

ZAOPATRZENIE W WODĘ

Na terenie gminy Przasnysz funkcjonują 4 ujęcia wody zlokalizowane w miejscowościach: Helenowo Nowe, Mchowo, Szla i Leszno. Pozyskiwana woda podlega uzdatnianiu w procesach odżelaziania i odmanganiania. Dla wskazanych ujęć wody wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej o promieniu od 8-10 m. Informacje o poszczególnych ujęciach zawarto w Tab. 6.

Tab. 6. Najważniejsze informacje o ujęciach wody w gminie Przasnysz

Ujęcie wody	Głębokość [m]	Zasoby [m ³ /h]
Helenowo Nowe – studnia 1	79	75

Helenowo Nowe – studnia 2	76	80
Mchowo – studnia 1	94	15
Mchowo – studnia 2	101	20
Mchowo – studnia 3	98	17
Szla – studnia 1	51	57
Szla – studnia 2	52	20
Leszno – studnia 1	29	b.d.
Leszno – studnia 2	28	20

Źródło: opracowanie na podstawie Programu Ochrony Środowiska Gminy Przasnysz na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku.

Gmina posiada bardzo dobrze rozbudowaną sieć wodociągową pokrywającą prawie całkowite zapotrzebowanie na wodę wśród mieszkańców. Zgodnie z danymi GUS w 2024 r. prawie 95% mieszkańców gminy korzystała z sieci wodociągowej.

4.1.5. Powietrze - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania

Brak szczegółowych opracowań dotyczących jakości powietrza atmosferycznego w gminie Przasnysz. Pewnym wyznacznikiem, w tym zakresie mogą być badania na poziomie wojewódzkim. Raport za rok 2024 w zakresie rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim lokalizuje gminę Przasnysz w strefie mazowieckiej, dla której przekroczenia dotyczyły poziomu celu długoterminowego dla ozonu. Wysoki stopień ogólności nie oddaje lokalnych warunków aerosanitarnych. Niemniej dane opisywane w raporcie mogą sugerować występowanie wyższych poziomów pyłów PM_{2,5} i PM₁₀ na terenach miejskich i ich bezpośrednim sąsiedztwie. Zatem możliwe jest negatywne oddziaływanie miasta Przasnysza na teren wiejski gminy Przasnysz, jednakże skala tego oddziaływania jest niewielka.

Zanieczyszczenie powietrza w gminie Przasnysz jest warunkowane lokalnymi czynnikami związanymi z działalnością ludzką. O lokalnej wielkości emisji decyduje emisja powierzchniowa z niedużych obiektów mieszkalnych, przemysłowych czy usługowych ogrzewanych indywidualnie, gdzie podstawowym paliwem jest węgiel kamienny. Jego spalanie skutkuje wyższymi stężeniami zanieczyszczeń pyłu i dwutlenku siarki, szczególnie w sezonie grzewczym. Sposobem przeciwdziałania zanieczyszczeniom jest wymiana źródeł ogrzewania na bardziej ekologiczne.

Znaczącym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest także transport drogowy, zwłaszcza emisji tlenków azotu, pyłów i węglowodorów. Wielkość emisji tych zanieczyszczeń systematycznie rośnie wraz ze wzrostem liczby pojazdów. Na ten rodzaj zanieczyszczeń, w szczególności narażone są tereny położone bezpośrednio przy DK57 we wsiach Mchowo, Sierakowo, Dobrzankowo i Bogate. Istotne znaczenie mają również drogi wojewódzkie nr 544 i 617 przy których leżą tereny osadnicze w Klewkach i Karwaczu oraz Golanach. Wskazane szlaki komunikacyjne pełnią rolę tranzytową dla ruchu ponadlokalnego.

Pozostałe tereny osadnicze gminy zlokalizowane są w bliskim sąsiedztwie dróg o niższym natężeniu ruchu tj. powiatowych i gminnych, a zatem narażone na emisję zanieczyszczeń, lecz w mniejszym stopniu. Swój niewielki udział w emisji zanieczyszczeń ma również lądowisko w

Sierakowie, którego strefa nalotu obejmuje luźną zabudowę w m.in. Wyrąbie Karwackim, Fijałkowie i Józefowie.

4.1.6. Klimat akustyczny - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania

Brak jest kompleksowych badań w zakresie poziomu hałasu na terenie gminy. Głównymi źródłami hałasu są przede wszystkim najbardziej ruchliwe drogi, do których zalicza się DK57 oraz droga wojewódzka nr 544 i 617. Na hałas są zatem narażone głównie tereny osadnicze w miejscowościach tj. Mchowo, Sierakowo, Dobrzankowo, Bogate, Klewki, Golany i Karwacz. Duży ruch tranzytowy odbywający się na tej trasie oraz brak ekranów akustycznych stanowi istotne obciążenie środowiskowe, dotykające również ludzi. Pozostałe drogi z uwagi na bardziej lokalny charakter oddziałują w mniejszym stopniu na środowisko i mieszkańców.

Źródłem emisji hałasu jest również lądowisko w Sierakowie. Jednakże poziomy generowanego hałasu są niewielkie, z uwagi na rekreacyjny charakter realizowanych lotów oraz działalność badawczą Politechniki Warszawskiej, będącej właścicielem lotniska.

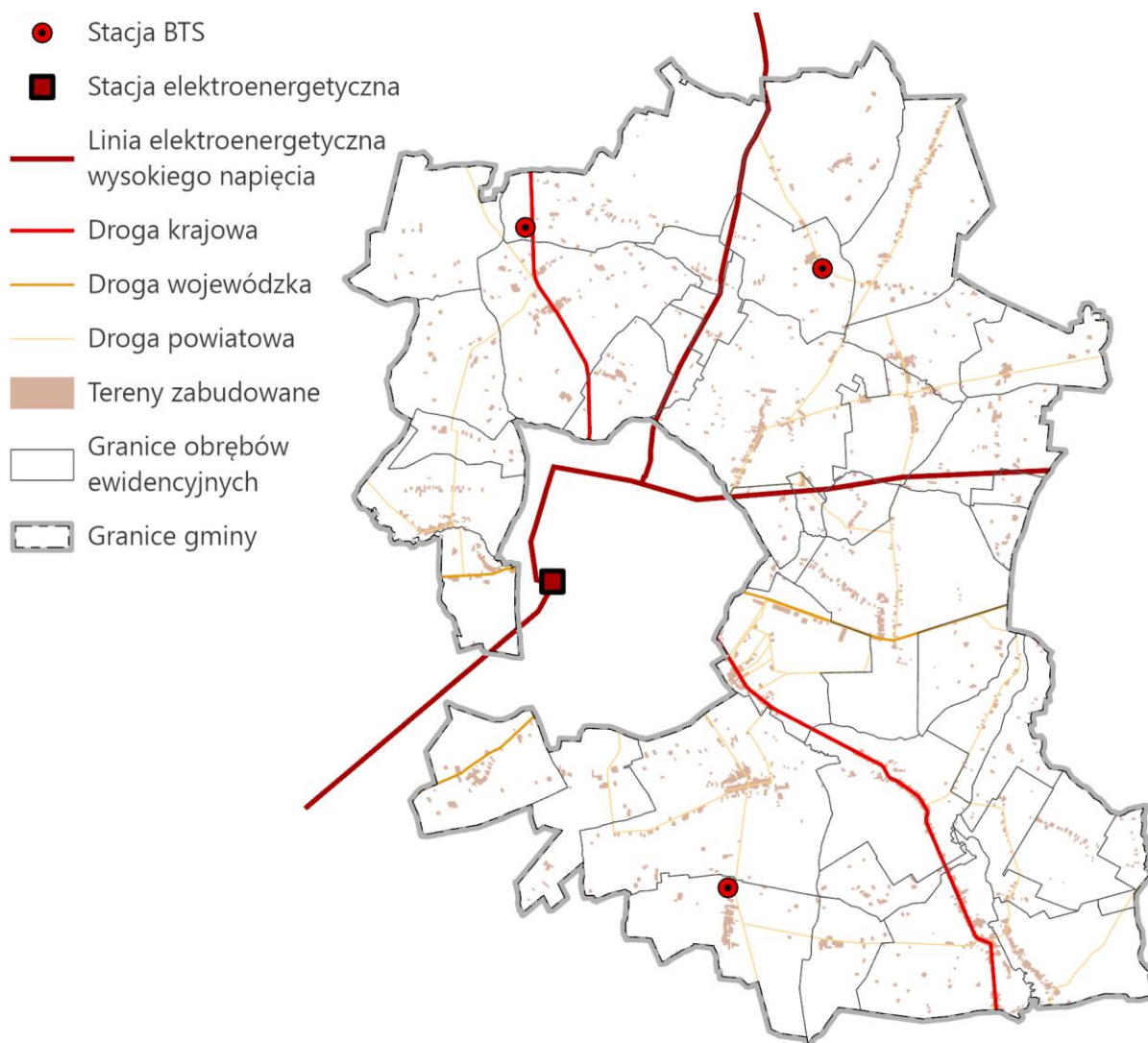
Brak istotnych możliwości przeciwdziałania opisywanym źródłom hałasu.

4.1.7. Pola elektromagnetyczne - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są napowietrzne linie elektroenergetyczne oraz w niewielkim stopniu stacje BTS. Największe oddziaływanie generuje linia 110kV Przasnysz – Chorzele w północnej części gminy oraz 110kV Ostrołęka – Krasnosielc we wschodniej części gminy. Gminę przecina także w niewielkim zakresie w Klewkach linia 110kV Ciechanów – Przasnysz. Wymienione linie zbiegają się na obszarze miasta Przasnysza przy stacji elektroenergetycznej „Przasnysz” 110/15kV. Wskazane linie elektroenergetyczne przebiegają z zachowaniem właściwych odległości od terenów zabudowanych i nie generują zagrożeń dla mieszkańców gminy. Natomiast wymieniona stacja leży niespełna 1 km od granic gminy Przasnysz.

Inne tereny położone są co najmniej 0,5 km od linii wysokiego napięcia. W pobliżu terenów projektowanego mpzp przebiegają linie średnich napięć. Na terenie gminy zlokalizowanych jest łącznie 3 stacje BTS, w miejscowościach tj. Gostkowo, Osówek Kmiecy, Mchowo. Ponadto kilka kolejnych stacji położonych jest w bliskim sąsiedztwie gminy, w szczególności na terenie miasta Przasnysza.

Rozmieszczenie opisywanych wyżej obiektów zaprezentowano na Rys. 4.



Rys. 4. Obiekty generujące pola elektromagnetyczne w gminie Przasnysz

Źródło: opracowanie własne.

Szczegółowe zapisy odnośnie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

4.2. Środowisko biotyczne - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania

4.2.1. Lasy - jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania

Gmina Przasnysz charakteryzuje się niską lesistością i dużą fragmentaryzacją zachowanych struktur leśnych. Łączna powierzchnia terenów leśnych wynosi ok. 2889 ha, co stanowi niecałe 16% gminy. Większe kompleksy leśne znajdują się w północnej i wschodniej części gminy i występują w postaci pofragmentowanych połączy wzdłuż doliny rzeki Morawki i wschodniej granicy gminy. Największe skupisko zlokalizowane jest na terenie Karwacza oraz Oględy i Smolenia Trzcianki. Zachodnia i południowa część gminy posiada bardzo niską lesistość, podobnie jest w przypadku obszarów przy granicy z miastem Przasnyszem. Rozmieszczenie opisywanych terenów leśnych prezentuje Rys. 2.

W strukturze własności lasów przeważają lasy prywatne (58%), co stanowi o jej niekorzystnym charakterze, który sprzyja znacznemu rozdrobnieniu kompleksów leśnych. Lasy państwowe są administrowane przez Nadleśnictwo Przasnysz. Ich nieduża część stanowi lasy wodochronne. Brak dużych kompleksów leśnych powoduje brak ciągłości naturalnych ekosystemów połączonych ze sobą korytarzami ekologicznymi, a także nieustanne pogarszanie się stanu środowiska przyrodniczego gminy i obszarów sąsiednich. Lasy prywatne charakteryzują się niskim poziomem zagospodarowania. Występują w nich często jednogatunkowe nasadzenia sosny oraz niezalesione tereny leśne. Rzadziej spotykanymi gatunkami dominującymi są dąb, brzoza, ols lub świerk. Lasy znajdujące się na terenie gminy są przeważnie sztucznymi nasadzeniami, w wieku do 50 lat. Naturalne kompleksy leśne na terenie gminy Przasnysz praktycznie się nie zachowały.

Lasy w gminie Przasnysz narażone są na dalsze zmniejszanie swojego areалу. Głównym czynnikiem stanowiącym zagrożenie w tym aspekcie jest niezrównoważona gospodarka leśna. Wskazane zagrożenie dotyczy zasadniczo wszystkich terenów leśnych gminy z uwagi na praktycznie wyłącznie gospodarczy charakter przasnyskich lasów. Ważnym czynnikiem wpływającym na zachowanie struktur leśnych mają także czynniki środowiskowe związane np. ze zmianami klimatycznymi tj. długie okresy suszy mogące zwiększać ryzyko pożarów. Ustalenia realizowane przez plan ogólny nie wpłyną na stan lasów w gminie Przasnysz.

4.2.2. Przekształcenia zbiorowisk naturalnych

Struktura zbiorowisk naturalnych w gminie Przasnysz uległa w trakcie wielowiekowej działalności człowieka znaczącym przemianom. Tereny gminy uległy w wielu miejscach całkowitemu przekształceniu względem swego naturalnego stanu. Największą zmianą w stosunku do naturalnych siedlisk był rozwój rolnictwa skutkujący karczowaniem lasów, a w późniejszym czasie przekształceniem na tereny budowlane. Również stan gatunkowy obecnych, na terenie gminy struktur leśnych uległ zmianie w kierunku monokultury sosnowej i rzadziej świerkowej. Obniża to wiek drzewostanu, jak i ogólną odporność lasów na wpływ czynników degradujących tj. zmiany klimatu czy choroby. Na terenach rolniczych występują przede wszystkim gatunki uprawne zbóż. Postępująca specjalizacja rolnictwa oraz zwiększający się udział wielkoobszarowych gospodarstw rolnych prowadzi na większego udziału monokultur uprawnych. Następstwem tego zjawiska jest spadek bioróżnorodności i ogólnej odporności środowiska na czynniki chorobowe. Na przekształconych i użytkowanych przez ludzi terenach rozwinęła się rośliność towarzysząca człowiekowi i jego siedliskom, czyli rośliność ruderalna, przydrożna itp.

4.2.3. Świat zwierzęcy

Brak szczegółowych opracowań dotyczących świata zwierzęcego w obrębie gminy Przasnysz, jednakże na podstawie występujących w gminie siedlisk można określić ich przybliżony skład gatunkowy. Na terenie gminy występują tereny lasów oraz stosunkowo nieduże cieki wodne o charakterze naturalnym, co sprzyja bytowaniu różnorodnej zwierzyny, ze względu na dość nisko zurbanizowany charakter gminy. W lasach możliwe jest występowanie m.in. jeleni, saren, dzików, lisów, borsuków, kun leśnych, tchórzy, zajęcy,

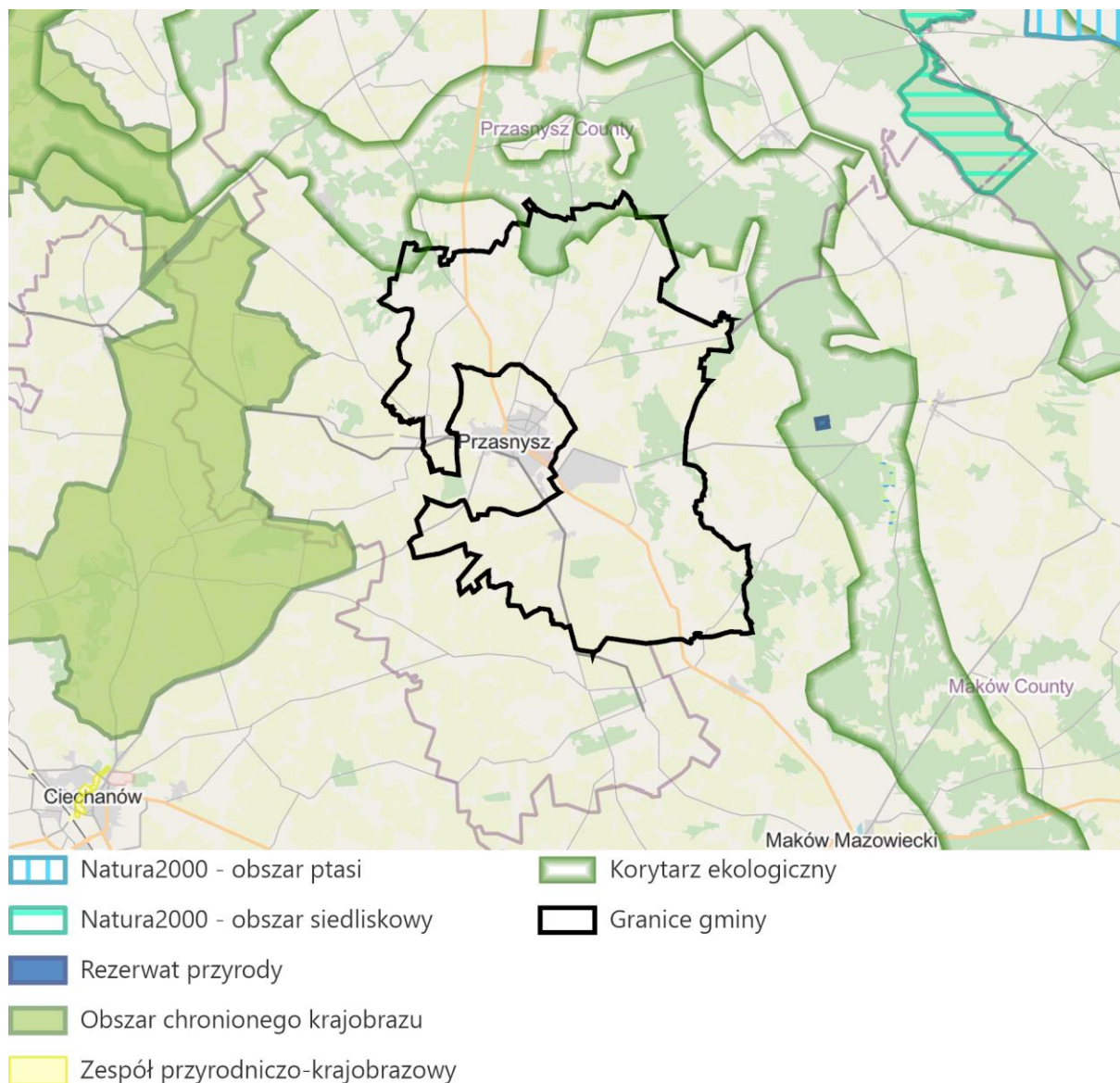
borsuków i wiewiórek. Największego zróżnicowania gatunkowego można spodziewać się w okolicach doliny rzeki Morawki i Węgierki, wzdłuż których obecne są tereny leśne. Nad rzekami można spotkać głównie bobry, wydry i piżmaki. Według danych Gminnego Programu Ochrony Środowiska gmina Przasnysz znajduje się w obrębie programów czynnej ochrony siedlisk i gatunków i obejmuje: ochronę kraski na Równinie Kurpiowskiej, ochronę płomykówki i nietoperzy w obiektach sakralnych na Nizinie Mazowieckiej, aktywną ochronę sowy uszatej oraz ochronę bociana czarnego na Nizinie Mazowieckiej oraz ochronę pójdzki i żółwia błotnego. W pozostałych częściach gminy należy oczekiwać przede wszystkim obecności licznych gatunków synantropijnych na obszarach wiejskiego osadnictwa tj. mysz domowa, bocian biały, gołębie, wróbel zwyczajny, oknówka zwyczajna oraz liczne gatunki owadów domowych.

4.3. Ochrona środowiska

4.3.1. Gmina na tle systemów obszarów chronionych w Polsce

Gmina Przasnysz położona jest w regionie o niskich walorach przyrodniczych, co objawia się niewielkim udziałem wielkoobszarowych form ochrony przyrody, w jej bliskim sąsiedztwie.

Najbliższą formą ochrony przyrody o dużej powierzchni jest Krośnicko-Kosmowski OChK położony ponad 3 km na zachód od granic administracyjnych gminy Przasnysz. Oddziaływanie ponadlokalne na formy ochrony przyrody przez gminę jest niewielkie z uwagi na niską presję inwestycyjną oraz znaczne odległości od form ochrony przyrody.



Rys. 5. Obszarowe formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne w regionie gminy Przasnysz
Źródło: opracowanie własne.

Ponadlokalne znaczenie dla funkcjonowania przyrody ma położony w północnej części gminy fragment korytarza ekologicznego o randze krajowej łączącego Puszcza Białą z Doliną Drwęcy (fragment Korytarza Północno-Centralnego). Korytarz ten przebiega głównie poza granicami gminy, wchodząc na jej teren poprzez niewielkie obszary leśne na północy. W jego obrębie położone są tereny w obrębach Osówiec Szlachecki i Oględa oraz Smoleń Trzcianka. Opisywane tereny leśne stanowią jedyne lasy będące częścią większych struktur leśnych wykraczających poza obszar gminy Przasnysz. Realizacja ustaleń planu ogólnego utrwali zasięg istniejących struktur leśnych w gminie i nie spowoduje wzrostu oddziaływań na korytarz ekologiczny. Lokalizację form ochrony przyrody i przebieg korytarza ekologicznego przedstawia Rys. 5.

4.3.2. Formy ochrony przyrody w gminie ustanowione na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Obszar gminy Przasnysz podlega ochronie przyrodniczej w minimalnym stopniu. W znacznej odległości od granic gminy położone są obszarowe formy ochrony przyrody. Najbliższe OChK położony jest ponad 3 km poza granicami gminy (na zachód), rezerwat przyrody ponad 5 km (na wschód), a obszary Natura 2000 ponad 10 km (na północny-wschód). Prawną formą ochrony przyrody obecną w gminie są wyłącznie 4 pomniki przyrody, na które składają się 3 dęby szypułkowe zlokalizowane w: Karwaczu (2 szt.) i Parku Przydworskim w Lesznie (Dąb Zygmunt) oraz 1 lipa drobnolistna w miejscowości Dębiny.

4.3.3. Obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych

Ze względu na wartość dla gospodarki rolnej, ochronie przed przekształceniem (na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych) podlegają grunty rolne klas I-III. Przeznaczenie tych terenów na cele inne niż rolnicze dokonuje się w planie miejscowym i wymaga ono uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze. Łączna powierzchnia tych gruntów na obszarze gminy wynosi 4088 ha (ponad 22% powierzchni gminy), na co składają się:

- 2144 ha – użytek RIIIb – występujący w obszarze większości gminy, w większych skupiskach na południu oraz zachodzie, a także w mniejszym stopniu na wschodzie.
- 1214 ha – użytek RIIIa – podobny zakres występowania, jak RIIIb jednakże w bardziej zwartych skupiskach oraz niewystępujący we wschodniej i północno-wschodniej części gminy.
- 506 ha – użytek PsIII – obecny w rozproszeniu w południowej i wschodniej części gminy oraz w większych skupiskach w Mchowie i Kijewicach.
- 162 ha – użytek ŁIII – większe skupiska w Wielodróży, Lesznie, Szli, Bartnikach i Mchówku.
- 32 ha – użytek RII – niewielkie fragmenty w m.in. Obrąbie, Kijewicach, Bartnikach i Lesznie.
- 25 ha – użytek LsIII – dwa większe skupiska na granicy Leszna i Cierpigórza oraz Mchowa.
- 2,9 ha – użytek PsII – ponad połowę zajmuje teren w Kijewicach, pozostałe części w rozproszeniu
- 0,77 ha – użytek ŁII – wyłącznie w Obrąbie.

Inne formy ochrony na obszarze planu nie występują.

4.3.4. Proponowane formy ochrony przyrody

Na obszarze objętym planem ogólnym gminy nie proponuje się utworzenia nowych form ochrony przyrody.

4.3.5. Problemy ochrony środowiska

Na obszarze gminy Przasnysz można zidentyfikować kilka problemów w zakresie ochrony środowiska, które można podzielić na kategorie związane z działalnością człowieka oraz inne procesy zachodzące w środowisku – pośrednio zależne od ludzi.

Głównym czynnikiem związanym z działalnością ludzką są prowadzone procesy gospodarcze, do których zaliczają się m.in. rozwijająca się działalność gospodarcza przede wszystkim w okolicach ładowiska w Sierakowie oraz w mniejszym stopniu powstająca nowa zabudowa mieszkaniowa. Jednocześnie skala procesów inwestycyjnych pozostaje stosunkowo niewielka, co zmniejsza presję na środowisko. Bardziej powszechnym, w skali gminy problemem ochrony środowiska pozostaje działalność rolnicza. W przeszłości stanowiła przyczynę wycinki naturalnych zbiorowisk leśnych. Obecnie wraz z postępującą mechanizacją oraz intensyfikacją prowadzonych upraw może prowadzić do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz wyjałowienia gleb. Stosunkowo dobre jakościowo gleby w gminie sprzyjają działalności rolniczej. Jednocześnie konsolidacja gospodarstw rolnych prowadzi do wzrostu wielkoobszarowych upraw monokulturowych. Zimniejsza to ogólną odporność środowiska na choroby.

Jednym z istotnych problemów ochrony środowiska w gminie jest również stosunkowo niska lesistość i znaczne rozdrobienie struktur leśnych. Brak większych siedlisk leśnych znacząco ogranicza różnorodność biologiczną flory i fauny na terenie gminy. Jednocześnie dalsze wykorzystywanie gospodarcze lasów może potęgować ten problem. Niewielki, aczkolwiek lokalnie istotny wpływ ma również wydobycie surowców naturalnych. Szczególnie z uwagi na obecne w gminie złoża tj. piaski i żwiry podlegające eksploatacji metodami odkrywkowymi, które mogą w znacznym stopniu oddziaływać na środowisko.

Zagadnieniem wartym uwzględnienia jest potrzeba ograniczania niskiej emisji ze źródeł ogrzewania w przypadku realizacji nowej lub modernizacji istniejącej zabudowy. Dodatkowo w przypadku terenów położonych w pobliżu ruchliwych tras tj. DK57 oraz drogi wojewódzkiej nr 544 należy zadbać o zabezpieczenie miejsc pobytu ludzi przed nadmiernym hałasem. Wskazane jest również przyłączanie, miarę możliwości zabudowy do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, z uwagi na wysoką podatność wód podziemnych na zanieczyszczenia w większości obszaru gminy.

Inną problematyką związaną z ochroną środowiska pozostają procesy zachodzące w środowisku, niewynikające bezpośrednio z działalności ludzkiej na terenie gminy Przasnysz. Zaliczyć do nich można m.in. postępujące zmiany klimatyczne. Ich następstwem jest np. wydłużenie okresów suszy, mogący skutkować okresowym zanikaniem cieków wodnych i ogólnym przesuszeniem gleb oraz zagrożeniem pożarowych. Z drugiej strony wzrasta również liczba dni z nawalnymi deszczami, które mogą skutkować lokalnymi podtopieniami, szczególnie w sąsiedztwie rzek i terenów utwardzonych (np. w strefie gospodarczej ładowiska).

4.3.6. Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Elementem środowiska naturalnego o znaczeniu ponadlokalnym, w gminie Przasnysz jest korytarz ekologiczny stanowiący strukturę przyrodniczą łączącą obszary siedliskowe, umożliwiając zachowanie bioróżnorodności gatunkowej. W północnej części gminy przebiega korytarz ekologiczny o randze krajowej łączący Puszcza Białą z Doliną Drwęcy (fragment Korytarza Północno-Centralnego). W granicach tej struktury położony jest fragment terenów leśnych w okolicach Oględy i Osówca Szlacheckiego. Realizacja planu ogólnego niewpływnie na funkcjonowanie wskazanego korytarza ekologicznego.

Korytarze ekologiczne z uwagi na brak statusu formy ochrony przyrody mogą podlegać znaczącej antropopresji, w przypadku nie objęcia ich ochroną obszarową posiadającą taki status. Fragment korytarza w pobliżu gminy Przasnysz jest wyłączony z czynnych działań ochronnych, co może świadczyć o stosunkowo małej wartości przyrodniczej tego obszaru.

4.3.7. Cele i problemy ochrony środowiska uwzględnione w projekcie dokumentu

Plan ogólny składa się z bazy danych przestrzennych określających podział na strefy funkcjonalne o określonych profilach podstawowym oraz dodatkowym. W przeciwieństwie do innych aktów planowania przestrzennego nie zawiera części tekstowej pozwalającej na wprowadzenie zapisów definiujących cele i problemy ochrony środowiska oraz podjęcie bezpośrednich ustaleń chroniących środowisko. Głównym sposobem zapobiegania, ograniczenia lub kompensacji przyrodniczej w planie ogólnym jest wprowadzenie stref ograniczających możliwości zabudowy dla terenów o niekorzystnych uwarunkowaniach do sytuowania zabudowy. W przypadku projektu planu ogólnego gminy Przasnysz wprowadzono strefy otwarte w sąsiedztwie dolin rzecznych oraz na dużych terenach leśnych. Zabezpieczy to wskazane tereny przed potencjalną zabudową.

Jednocześnie istotnym uwarunkowaniem planu ogólnego gminy Przasnysz jest fakt, iż projekt POG stanowi odzwierciedlenie obowiązujących w gminie planów miejscowych. Wyłącznie niewielka część strefy gospodarczej oraz strefy usługowej wiąże się z wprowadzeniem zmiany względem obowiązujących przeznaczeń terenów. Zatem niemalże dla całego planowanego zagospodarowania gminy Przasnysz w przeszłości przeprowadzono proces oceny oddziaływania na środowisko. Realizacja ustaleń planu ogólnego nie wpłynie zatem na zagadnienia związane z problematyką ochrony środowiska.

4.4. Ustalenia planu ogólnego gminy

Plan ogólny gminy Przasnysz składa się łącznie z 1233 stref planistycznych, spośród których wyróżnić należy następujące strefy:

- SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
- SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
- SU – strefa usługowa

- SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego
- SP – strefa gospodarcza
- SR – strefa produkcji rolniczej
- SI – strefa infrastrukturalna
- SN – strefa zieleni i rekreacji
- SC – strefa cmentarzy
- SG – strefa górnictwa
- SO – strefa otwarta
- SK – strefa komunikacyjna

Plan ogólny dla wskazanych stref określa, poza podstawowym profilem funkcjonalnym stref planistycznych, również w wybrane profile dodatkowe. Zgodnie z wymogami ustawy dla poszczególnych stref przypisano wartości dla: maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy lub minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Podstawę do określenia ww. wskaźników stanowiły w pierwszej kolejności obowiązujące plany miejscowe. Z uwagi na duże zróżnicowanie, częste braki oraz w licznych przypadkach dość restrykcyjne poziomy wskaźników zdecydowano się na częściowe ich ujednolicenie w ramach planu ogólnego gminy. Założono, że w przypadku występowania bardziej restrykcyjnych poziomów wskaźników na ich liberalizację, a w przypadku bardziej intensywnych poziomów wskaźników zachowano ich wartości z mpzp. Zestawienie informacji na temat stref oraz przeciętnych wartości wskaźników zawarto w Tab. 7

W przypadku profili dodatkowych wyznaczonych w ramach poszczególnych stref planistycznych również przyjęto zasadę ujednolicenia ich zakresu. W ramach strefy SR wyłączono możliwość realizacji funkcji: elektrowni wiatrowej, wodnej i biogazowni we wszystkich strefach. Wyjątkiem jest strefa 118SR w Sierakowie, dla której dopuszczono teren biogazowni, z uwagi na istniejący obiekt, wskazano tam również mniej restrykcyjne wskaźniki dotyczące zabudowy. Dla wszystkich stref otwartych – SO umożliwiono dodatkowo realizację elektrowni słonecznej oraz zieleni urządzonej. Jediną strefą o odmiennych od założonych wskaźników była strefa 11SO w Karwaczu z uwagi na obowiązujący plan miejscowy wskazujący jako zagospodarowanie elektrownią słoneczną.

W strefie wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową - SZ dopuszczono możliwość realizacji wszystkich profili dodatkowych za wyjątkiem biogazowni i wielkotowarowej produkcji rolnej. Spośród 709 stref łącznie 627 stref otrzymało wskaźniki zgodne z przyjętymi przeciętnymi wartościami. Dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną - SJ dopuszczono pełny zakres profili dodatkowych, 93 z 211 stref otrzymało wskaźniki zgodne z przyjętymi założeniami. Duży udział stref o odmiennych wskaźnikach wynika ze znacznego udziału stref SJ z nowszych planów miejscowych. Dla wszystkich stref komunikacji – SK wyłączono z profili dodatkowych usługi handlu detalicznego, usługi gastronomii i usługi turystyki.

Strefy gospodarcze – SP dopuszczają pełny zakres profili dodatkowych. Wskaźniki zgodne z przeciętnymi założeniami spełnia 5 z 18 stref. W strefie usługowej – SU również dopuszczono wszystkie profile dodatkowe, a 54 z 80 stref przyjmowało przeciętne wartości wskaźników. W przypadku stref posiadających odmienne wskaźniki wynikało to z obowiązujących mpzp. Dla wyznaczonych stref górnictwa – SG ograniczono profile dodatkowe w postaci: terenów produkcji, usług handlu, rzemieślniczych, gastronomii, biurowych i administracji oraz nauki. Wyjątek stanowi strefa 4SG w Mchowie, dla której z uwagi na sąsiedztwo terenów usługowych dopuszczono tereny produkcji, usługi handlu, rzemieślnicze, biurowe i administracji, zakładając możliwość ich realizacji po zakończeniu eksploatacji surowców. Pozostałe strefy górnicze znajdują się w sąsiedztwie terenów otwartych i rolnych.

Dla 2 stref zieleni i rekreacji - SN wyłączono następujące profile dodatkowe: usługi handlu detalicznego, usługi nauki i edukacji. W strefie cmentarzy – SC wskazano wszystkie profile dodatkowe. Pojedyncza strefa handlu wielkopowierzchniowego – SH w sąsiedztwie lądowiska w Sierakowie otrzymała wszystkie profile dodatkowe. W 2 strefach infrastrukturalnych ograniczono profile dodatkowe w zakresie: terenów usług i produkcji.

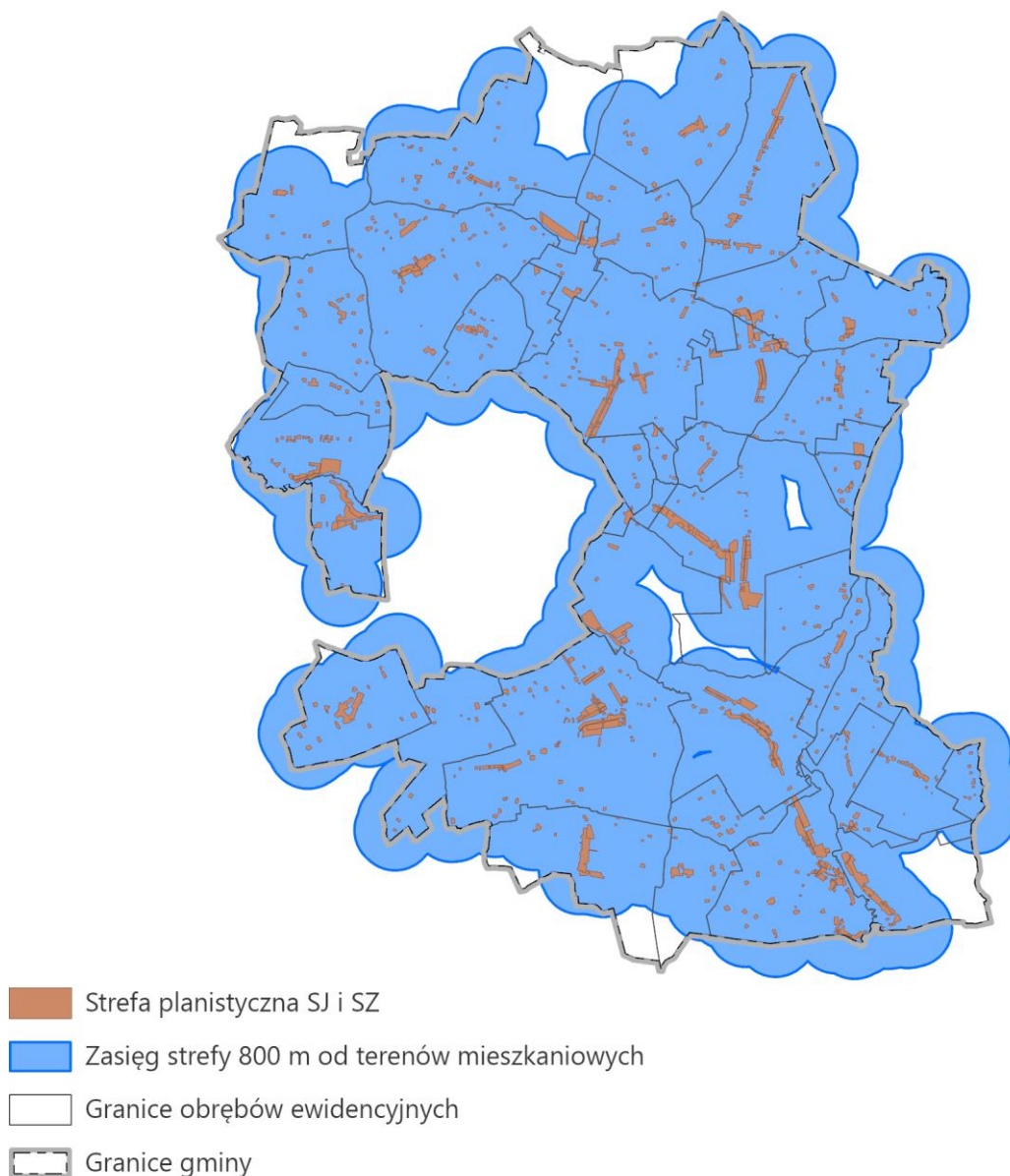
W planie ogólnym gminy Przasnysz nie wyznaczono obszarów uzupełnienia zabudowy, ani obszarów zabudowy śródmiejskiej.

Tab. 7. Zestawienie informacji na temat stref planistycznych w projektowanym planie ogólnym

Lp.	Strefa planistyczna	Liczba stref	Średnia powierzchnia strefy [ha]	Przyjęta przeciętna wartość wskaźnika			
				Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]	Maksymalna wysokość zabudowy [m]	Minimalna powierzchnia biologicznie czynna [%]
1.	SR – strefa produkcji rolniczej	118	71,4	0,5	30	12	60
2.	SO – strefa otwarta	59	139,9	0,2	20	10	60
3.	SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	709	0,7	0,5	30	12	50
4.	SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	211	1,4	0,6	40	12	50
5.	SK – strefa komunikacyjna	25	11,0	0,1	15	9	5
6.	SP – strefa gospodarcza	18	10,6	0,8	70	15	20
7.	SU – strefa usługowa	80	1,7	0,8	70	14	30
8.	SG – strefa górnictwa	5	4,77	0,1	10	6	90
9.	SN – strefa zieleni i rekreacji	2	5,4	0,3	15	8	50
10.	SC – strefa cmentarzy	3	2,7	0,1	10	10	30
11.	SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego	1	2,0	2	0,7	12	20
12.	SI – strefa infrastrukturalna	2	0,3	0,6	50	10	10

Źródło: opracowanie własne.

W zakresie całej gminy nie wskazano żadnej strefy dopuszczającej elektrownie wiatrowe. Wynika to z jednej strony z obecności lądowiska w Sierakowie, które funkcjonowanie wymaga w bezpośrednim sąsiedztwie ograniczanie wysokości zabudowy. Drugim czynnikiem jest niespełnienie przez większość terenów gminy kryterium odległości co najmniej 700 m terenów mieszkaniowych od potencjalnej elektrowni wiatrowej. Przeprowadzona analiza, w tym zakresie, dla której przyjęto bufor 800 m (turbina wiatrowa z uwzględnieniem średnicy rotora) wskazała niewielkie tereny w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska, na terenach leśnych oraz przy północnej i południowej granicy gminy. Jednakże z uwagi na niewłączenie w analizę terenów mieszkaniowych poza gminą Przasnysz należy założyć że gminy nie wykazuje potencjału w realizacji elektrowni wiatrowych. Zasięg opisywanych stref prezentuje Rys. 6.



Rys. 6. Zasięg stref ograniczeń w możliwości sytuowania elektrowni wiatrowych od terenów osadniczych wyznaczonych w planie ogólnym gminy

Źródło: opracowanie własne.

4.5. Przewidywany wpływ oraz znaczące oddziaływanie na środowisko ustaleń planu ogólnego gminy

Projekt planu ogólnego gminy stanowi zbiór danych przestrzennych określających strefy funkcjonalne o określonych profilach podstawowych i dodatkowych, wraz z parametrami określającymi podstawowe wskaźniki zabudowy. Docelowo plany ogólne gminy mają stanowić podstawę do opracowywania planów miejscowych, które mają wykazywać zgodność z planami ogólnymi. Plan ogólny gminy Przasnysz stanowi specyficzny przykład opracowania z uwagi na pełne pokrycie gminy przez plany miejscowe w momencie przystąpienia do sporządzenia POG. Zatem m.in. zakres terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, jak również zdecydowana większość terenów w strefach usługowej, gospodarczej czy handlu

wielkopowierzchniowe podlegały już ocenie oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia mpzp stanowiących podstawę wyznaczenia stref funkcjonalnych. POG wprowadza w niewielkim zakresie nowe tereny związane z aktywnością gospodarczą lub usługami (SP i SU) stanowiąc realizację wniosków mieszkańców. Łączna powierzchnia terenów, dla których wprowadzono możliwość realizacji nowej zabudowy wynosi ok. 21,33 ha. Jednakże zgodnie z hierarchią aktów planowania przestrzennego, wiążącym przy wydawaniu pozwoleń na budowę pozostaje plan miejscowy. Zatem, aby możliwa była realizacja zabudowy na terenach w nowo wyznaczonych strefach niezbędna jest zmiana obowiązujących planów miejscowych. Jednocześnie z uwagi na dużą ogólność profili funkcjonalnych stref planistycznych niemożliwe jest precyzyjne określenie możliwych do wystąpienia oddziaływań.

W przypadku znaczących oddziaływań na środowisko, dla nowo wyznaczonych terenów inwestycyjnych należy założyć, że realizacja procesu inwestycyjnego będzie musiała zostać poprzedzona sporządzeniem nowych mpzp. Spowoduje to także konieczność przeprowadzania odrębnej procedury oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu o bardziej zawężonym zakresie dopuszczalnych przeznaczeń oraz sposobów zagospodarowania terenów. Zatem zakłada się, że sporządzenie planu ogólnego gminy Przasnysz nie będzie bezpośrednim czynnikiem powodującym powstanie oddziaływań na środowisko. Jednocześnie POG stanowi bezpośrednią kontynuację polityki przestrzennej gminy Przasnysz realizowanej od wielu lat poprzez obowiązujące plany miejscowe. Z uwagi na niewielką powierzchnię oraz rozproszenie terenów, dla których zmieniono względem obowiązujących mpzp funkcje terenu zrezygnowano z prezentacji kartograficznej oddziaływań.

4.5.1. Znaczące oddziaływanie poszczególnych kategorii terenów

Jak opisano wcześniej projekt planu ogólnego w swej zasadniczej części nie stanowi zmiany względem istniejącego projektowanego zagospodarowania terenu. W niniejszym rozdziale zdecydowano się na analizę i opis zakresu potencjalnych oddziaływań na środowisko poprzez strefy wprowadzające istotne zmiany względem aktualnie obowiązujących przeznaczeń terenu wynikających z obowiązujących mpzp. Podstawę do wyznaczenia opisywanych stref stanowiły wnioski mieszkańców. W stosunku do pozostałych stref planistycznych założono, że oddziaływanie na środowisko podlegało już ocenie na etapie sporządzania planów miejscowych, które stanowiły podstawę do wyznaczenia stref funkcjonalnych w planie ogólnym.

Analiza w zakresie stref planistycznych zmieniających istotnie sposób zagospodarowania względem obowiązujących planów miejscowych, wskazuje że zmiany dokonano dla obszarów o powierzchni 21,33 ha (0,11% całkowitej powierzchni gminy). Opisywane zmiany dotyczą 10 stref usługowych (SU) i 2 stref gospodarczych (SP). W zdecydowanej większości dotychczasowym zagospodarowaniem wskazanych terenów są grunty użytkowane rolniczo, a w przypadku strefy 35SU jest to teren eksploatacji surowców oraz strefę 76SU pokrywa las. Powierzchnia poszczególnych stref planistycznych obejmujących grunty użytkowane rolniczo mieści się w zakresie 0,51-3,48 ha, a w przypadku terenu górniczego jest to 6,34 ha oraz 0,37 ha dla terenu lasu. Zestawienie podstawowych informacji o wskazanych strefach

planistycznych zawarto w Tab. 2. Z uwagi na znaczące rozdrobnienie, niewielką powierzchnię i różną lokalizację poszczególnych stref zrezygnowano z kartograficznej prezentacji oceny oddziaływania na środowisko.

Tab. 2. Potencjalne oddziaływanie w wyniku zmiany użytkowania terenu wynikające z projektowanych stref planistycznych

Lp.	Obręb ewidencyjny	Stefa planistyczna	Powierzchnia strefy planistycznej	Stan istniejący	Przeznaczenie terenu w obowiązującym mpzp	Charakter potencjalnych zmian	Ocena wpływu potencjalnego oddziaływania na środowisko
1.	Karwacz	12SU (fragment)	0,51 ha	Częściowo teren rolny, częściowo zadrzewiony	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych oraz wycinka zadrzewienia prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne
2.	Mchowo	35SU	6,34 ha	Teren eksploatacji kruszywa	Teren górniczy - eksploatacja kruszywa	Przekształcenie wyrobiska poeksploatacyjnego w teren zabudowany obiektami usługowymi	Nieznacznie pozytywne
3.	Sierakowo	70SU	0,71 ha	Teren rolny	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne
4.	Leszno	71SU	0,58 ha	Teren rolny	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne
5.	Sierakowo	72SU	1,33 ha	Teren rolny	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne
6.	Leszno	74SU	1,02 ha	Teren rolny	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne
7.	Zakocie	75SU	2,59 ha	Teren rolny	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne
8.	Polny Młyn	76SU	0,37 ha	Teren lasu	Teren istniejącego lasu	Zabudowa terenów rolniczych oraz wycinka zadrzewienia prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Negatywne

9.	Mchówko	77SU	3,48 ha	Teren rolny	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne
10.	Karwacz	78SU	3,27 ha	Teren rolny	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne
11.	Bartniki	16SP	0,59 ha	Teren rolny	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne
12.	Bartniki	17SP	0,54 ha	Teren rolny	Teren rolny	Zabudowa terenów rolniczych prowadząca do powstanie obiektu usługowego	Nieznacznie negatywne

Źródło: opracowanie własne.

Dalsza ocena wpływu projektowanych stref planistycznych na środowisko, realizowana jest z założeniem że plan ogólny gminy będzie stanowił, w tym aspekcie podstawę do zmiany obowiązujących planów miejscowych. Zatem aby możliwe było wystąpienie analizowanych oddziaływań na środowisko konieczna będzie do przeprowadzenia kolejna ocena w tym zakresie. Opracowanie nowego planu miejscowego będzie jednocześnie wiązało się z zaprojektowaniem zagospodarowania terenu oraz określenia wytycznych, w tym zakresie o wiele większym stopniu szczegółowości, również w zakresie potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Projektowane nowe zagospodarowanie terenu w ramach stref SP i SU nie będzie w swym zakresie generować istotnych w skali gminy oddziaływań. Wynika to po pierwsze z ogólnie niewielkich powierzchni analizowanych terenów, nieprzekraczających kilku hektarów powierzchni. Możliwe do realizacji, w oparciu o wskaźniki zawarte w POG zagospodarowanie będzie najprawdopodobniej dotyczyło obiektów usługowych i gospodarczych charakteryzujących się niewielkimi oddziaływaniami na środowisko. Jednocześnie wskazane obszary położone są w dużym rozproszeniu, a zatem nie będą generować skumulowanych oddziaływań.

Terenem generującym najistotniejszą zmianę względem aktualnego zagospodarowania jest 35 SU w Mchowie. Aktualnie użytkowany górniczo obszar eksploatacji kruszywa będzie mógł podlegać przekształceniu w kierunku nowych funkcji usługowych. Zmianę tego typu należy uznać za pozytywny proces skutkujący długofalowo zmniejszeniem negatywnych oddziaływań na środowisko. Eksploracja piasków i żwirów metodami odkrywkowymi wiąże się z powstawaniem znaczących oddziaływań na środowisko m.in. poprzez zmianę stosunków wodnych sąsiadujących terenów, pośrednio wpływając na wylesienie, a także istotnie zmieniając charakter lokalnego krajobrazu oraz stanowiąc uciążliwość dla ludzi i zwierząt. Realizacja obiektów budowlanych będzie wymagała rekultywacji wskazanego obszaru, co pozwoli na poprawę jakości lokalnego środowiska. Proce budowlany będzie krótkookresowo generował pewne uciążliwości dla środowiska, które po jego zakończeniu będą o wiele mniejsze w porównaniu z eksploatacją surowców.

Innym obszarem, dla którego realizacja nowego zagospodarowania może mieć zauważalny wpływ jest strefa 76SU, w przypadku której może dojść do częściowej wycinki terenu leśnego. Jednocześnie teren o powierzchni 0,37 ha nie stanowi istotnego elementu sieci przyrodniczej gminy, gdyż jest odizolowanym terenem zalesionym. Konkretny zakres zmian jakie może przynieść realizacja ustaleń POG jest trudna do zdefiniowania. Pełne informacje na ten temat da opracowanie planu miejscowego, dzięki czemu możliwe będzie oszacowanie skali zmian na rzeczonym terenie.

Strefami planistycznymi wymagającymi odniesienia, nie wymienionymi wcześniej są strefa produkcji rolniczej – SR i strefa otwarta – SO. W przypadku obu stref wprowadzono w ramach profilu dodatkowego możliwość realizacji elektrowni fotowoltaicznych. Zatem w teorii znaczna część gminy umożliwia budowę elektrowni słonecznych. Jednakże podobnie jak w przypadku opisywanego wcześniej stref SP i SU niezbędne jest opracowanie planu miejscowego. Istotny

wpływ mają, w tym miejscu także wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenu. Wskazanie terenów pod elektrownie FV będzie wymagało objęcia planem miejscowym większego terenu oraz uzyskania pozytywnej oceny na środowisko.

Strefa produkcji rolnej – SR obejmująca ponad 46% gminy stanowi obszar dopuszczający powstanie zabudowy związanej z działalnością rolniczą. Podobnie jak w przypadku opisywanej wcześniej funkcji elektrowni FV nie należy zakładać pełnej zabudowy wskazanych terenów. Wynika to po pierwsze niskiej presji inwestycyjnej, po drugie z konieczności uwzględnienia restrykcyjnych wskaźników zabudowy koniecznych do uwzględnienia na etapie zmiany obowiązujących mpzp. Zatem należy zakładać, że w najbliższych latach umożliwi to (w przypadku wcześniejszej zmiany planów miejscowych) powstanie pojedynczych zabudowań rolniczych, najprawdopodobniej w sąsiedztwie istniejących terenów zabudowy zagrodowej.

Art. 51 ust.1 pkt 2 lit. e Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko wśród ocen i analiz nakazuje określenie przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko ustaleń analizowanego dokumentu (w tym przypadku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz zależności między wymienionymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Wpływ na wymienione komponenty środowiska ma różnego rodzaju oddziaływanie, związane głównie ze sposobem zagospodarowania terenu. Wpływ jaki wywiera rodzaj i charakter wprowadzanego zagospodarowania na komponenty środowiska wymienione w ustawie oraz uwarunkowania wynikające z przeprowadzonej analizy, określono dla stref planistycznych cechujących się zbliżoną charakterystyką opisano w Tab. 8.

Tab. 8. Wpływ i rodzaj potencjalnego oddziaływania poszczególnych stref planistycznych na elementy środowiska

Oddziaływanie na:	12SU i 76SU - strefa usługowa	35SU – strefa usługowa
Różnorodność biologiczna	Nieznacznie negatywny wpływ na różnorodność biologiczną obszaru będący wynikiem częściowej lub całościowej wycinki terenu zalesionego. Możliwy wpływ na zdolności migracyjne okolicznych gatunków flory i fauny. Oddziaływanie o charakterze długoterminowym.	Możliwe pośrednie pozytywne oddziaływanie związane z zakończeniem eksploatacji surowców naturalnych.
Ludzie	Możliwy nieznaczny wpływ, zależny od charakterystyki powstałego obiektu usługowego – pozytywny (np. usługi publiczne) lub negatywny.	Pozytywne, stałe oddziaływanie z uwagi na ograniczenie obecnych negatywnych oddziaływań.
Zwierzęta	Nieznaczny negatywny wpływ na zwierzęta, dla których tereny zalesione mogą stanowić siedlisko w przypadku wycinki lasu.	Możliwe pośrednie pozytywne oddziaływanie związane z zakończeniem eksploatacji surowców naturalnych, które obecnie prowadzi do płoszenia zwierząt.
Rośliny	Znaczny negatywny i trwały wpływ w przypadku wycinki zalesienia. Zależny od skali wykorzystania istniejącego zalesienia w funkcjonowaniu nowego zagospodarowania. Oddziaływanie stałe.	Wskutek zamknięcia terenów górniczych możliwe będzie przeprowadzenie rekultywacji terenu m.in. poprzez wprowadzenie nowych gatunków roślinności. Oddziaływanie pozytywne, długoterminowe.
Wody powierzchniowe i gruntowe	Możliwy nieznacznie negatywny wpływ wynikających z powstania powierzchni utwardzonych potęgujących spływ powierzchniowy. Oddziaływanie chwilowe, o nieregularnym charakterze.	Oddziaływanie pozytywne, bezpośrednie i pośrednie z uwagi na rekultywację wyrobiska, które skutkować może zmniejszeniem leja depresyjnego odwadniającego okoliczne tereny.
Powietrze	Obecność nowej zabudowy może prowadzić do powstania niskiej emisji, o skali uzależnionej o stosowanych źródeł ogrzewania. Oddziaływanie ma charakter średniookresowy i bezpośredni, występujący sezonowo w okresie grzewczym.	Pozytywny wpływ na okoliczne tereny eliminujący zanieczyszczenie powietrza poprzez pyły i spalin z maszyn górniczych.
Powierzchnia ziemi	Nieznaczne oddziaływanie skutkujące częściową zmianą pokrycia terenu.	Pozytywny wpływ skutkujący przekształceniem obecnego wyrobiska i terenu eksploatacji surowców w urządzony teren powiązany z obiektami usługowymi.
Krajobraz	Bezpośrednie oddziaływanie powodujące zmianę lokalnego krajobrazu, poprzez częściową lub całkowitą wycinkę terenu zalesionego.	Pozytywny wpływ skutkujący przekształceniem obecnego wyrobiska i terenu eksploatacji surowców w urządzony teren wpisujący się lepiej w okoliczny krajobraz.
Klimat	Możliwe niewielkie oddziaływanie, wyłącznie na lokalny klimat.	Nieznaczny pozytywny wpływ na lokalny klimat z uwagi na ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Zasoby naturalne	Bez zmian.	Pozytywny, z uwagi na zaprzestanie dalszej eksploatacji złóż.
Zabytki	Bez zmian.	Bez zmian.
Dobra materialne	Bez zmian.	Bez zmian.

Oddziaływanie na:	SU – strefa usługowa i SP – strefa gospodarcza
Różnorodność biologiczna	Wpływ na różnorodność biologiczną wynikający ze zmiany użytkowania terenu. Ograniczenie występowania gatunków typowych dla terenów rolniczych. Rozwój gatunków synantropijnych.
Ludzie	Możliwe nieznaczne negatywne oddziaływanie zależne od rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej.
Zwierzęta	Nieznacznie negatywny wpływ na zwierzęta związane z terenami rolniczymi na działkach objętych strefami. Oddziaływanie stałe, o ograniczonej skali z uwagi na sąsiedztwo terenów rolniczych.
Rośliny	Znaczny wpływ w przypadku terenów objętych strefą z uwagi na przekształcenie terenów rolniczych na tereny gospodarcze. Trwała zmiana pokrywy roślinnej.
Wody powierzchniowe i gruntowe	Możliwy nieznaczny pozytywny wpływ z uwagi na zmniejszenie powierzchni terenów, na których wykorzystywane są środki ochrony roślin i nawozy. Możliwy nieznacznie negatywny wpływ wynikających z powstania powierzchni utwardzonych potęgujących spływ powierzchniowy. Oddziaływanie chwilowe, o nieregularnym charakterze.
Powietrze	Bez istotnego wpływu.
Powierzchnia ziemi	Trwała zmiana sposobu użytkowania terenu, przekształcenie użytków rolnych na tereny budowlane. Możliwe występowanie niewielkich spływów powierzchniowych na terenie utwardzonym.
Krajobraz	Nieznaczny wpływ na krajobraz nowej zabudowy w bezpośrednim jej sąsiedztwie. Skala wpływu zależna o kubatury budynków. Oddziaływanie o charakterze stałym.
Klimat	Bez zmian.
Zasoby naturalne	Bez zmian.
Zabytki	Bez zmian.
Dobra materialne	Bez zmian.

Źródło: opracowanie własne.

4.6. Wpływ ustaleń planu na ustawowe formy ochrony przyrody

Nie przewiduje się wpływu ustaleń planu ogólnego gminy na ustawowe formy ochrony przyrody.

5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji postanowień projektu planu ogólnego gminy

Niezrealizowanie ustaleń zawartych w planie ogólnym gminy zasadniczo nie wpłynęłoby w istotny sposób na stan środowiska w gminie Przasnysz. Wynika to ze specyficznej sytuacji, w której plan ogólny gminy zasadniczo stanowi bezpośrednią kontynuację działań w zakresie planowania przestrzennego. Pełne pokrycie gminy mpzp skutkuje przeniesieniem ustaleń planistycznych na specyfikę ustaleń planu ogólnego. Brak opracowania planu ogólnego nie wpłynąłby na możliwość realizacji procesu inwestycyjnego, który odbywa się w gminie na podstawie planów miejscowych.

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnego oddziaływania na środowisko

Plan ogólny składa się z bazy danych przestrzennych określających podział na strefy funkcjonalne o określonych profilach podstawowym oraz dodatkowym. W przeciwieństwie do innych aktów planowania przestrzennego nie zawiera części tekstowej pozwalającej na wprowadzenie zapisów odnoszących się do konkretnych elementów środowiska. Głównym sposobem zapobiegania, ograniczenia lub kompensacji przyrodniczej w planie ogólnym jest wprowadzenie stref ograniczających możliwości zabudowy w miejscach do tego niepredysponowanych. W przypadku projektu planu ogólnego gminy Przasnysz wprowadzono strefy otwarte w sąsiedztwie dolin rzecznych oraz na dużych terenach leśnych. Zabezpieczy to wskazane tereny przed potencjalną zabudową.

7. Rozwiązania alternatywne do zawartych w dokumencie mające na uwadze cel i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000

Ustalenia projektowanego planu ogólnego gminy pozostają bez wpływu na obszary Natura 2000. Na obszarze gminy oraz bliskim sąsiedztwie nie występują tego typu formy ochrony przyrody.

8. Oddziaływanie transgraniczne

Oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń planu ogólnego gminy nie będzie wykraczało poza granice kraju.

9. Propozycje dotyczące metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego gminy oraz częstotliwości jej przeprowadzenia

W projekcie planu ogólnego gminy wyznacza się zasięg stref planistycznych zawierające profil podstawowy i uzupełniający oraz podstawowe parametry określające możliwość zabudowy danego terenu. Opracowany projekt planu ogólnego w zasadniczym stopniu stanowi przeniesienie ustaleń obowiązujących w gminie mpzp na język POG. Zatem z perspektywy

oceny potencjalnych zmian w wyniku procesu inwestycyjnego niedojdzie do zauważalnej zmiany w zakresie spodziewanych oddziaływań, gdyż te były oceniane na etapie prognoz oddziaływania na środowisko obowiązujących mpzp. Niemniej ważne jest monitorowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie regulują metod analizy realizacji planów ogólnych gmin. Jedynym narzędziem mogącym pomóc w analizie skutków realizacji POG jest analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy przeprowadzana przez wójta gminy – na podstawie art. 32 wyżej przywołanej ustawy. Analiza powinna być wykonana przynajmniej raz podczas kadencji rady gminy.

Dodatkowym instrumentem analizy skutków realizacji projektowanego dokumentu jest monitoring środowiska prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Organ ten wykonuje zadania wynikające z Państwowego Programu Monitoringu Środowiska oraz innych zadań określonych w odrębnych przepisach prawa. Jednakże z uwagi na niewielką skalę oddziaływania gminy na obszar województwa skutki realizacji planu ogólnego nie będą możliwe do wychwycenia.

10. Wykorzystane materiały

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (2018 r.)
- Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2030
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby Planu ogólnego gminy Przasnysz
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przasnysz (2017 r.)
- Obowiązujące Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Przasnysz zawarte w Tab. 2
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów wsi Bartniki, Bogate, Wielodróż, Krępa, Mchówko, Karbówko, Sątrząska, Osówiec Szlachecki, Osówiec Kmiec, Mchowo, Leszno, Dobrzankowo, Obrąb, Wygoda, Klewki, Lisiogóra w gminie Przasnysz (2025 r.)
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przasnysz (2016)
- Program Ochrony Środowiska Gminy Przasnysz na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2024. GIOŚ Departament Monitoringu Środowiska. Warszawa 2025.
- Stan środowiska w województwie mazowieckim raport 2020. GIOŚ Departament Monitoringu Środowiska. Warszawa. 2020.
- Kondracki J.: Geografia fizyczna Polski, PWN 1988.
- Zielony R. Kliczkowska A. Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010. CILP 2012

- Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.
- Mapa geośrodowiskowa Polski 1:50 000 – plansza A i B - arkusze: 330 – Przasnysz, 331 – Krasnosielc, 370 - Bogate (Krasne). PIB. Ministerstwo Środowiska. 2010.
- Mapa geośrodowiskowa Polski (II) 1:50 000 – plansza A i B - arkusze: 330 – Przasnysz, 331 – Krasnosielc, 370 - Bogate (Krasne). PIB. Ministerstwo Środowiska. 2018-2019.
- Mapa hydrogeologiczna Polski 1:50 000 - arkusze: 330 – Przasnysz, 331 – Krasnosielc, 370 - Bogate. PIB. 1998.
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000 - arkusze: 330 – Przasnysz. PIB-PIB. 2023.
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000 - arkusze: 331 – Krasnosielc. Ministerstwo Środowiska. 2014
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000 - arkusze: 370 - Bogate. Ministerstwo Środowiska. 2014.
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000 - arkusze: 371 - Maków Mazowiecki. PIB-PIB. 2020.

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko jest opracowaniem sporządzanym obowiązkowo dla dokumentów planistycznych, w tym przypadku dla planu ogólnego gminy. Głównym celem prognozy jest ustalenie możliwych do wystąpienia skutków realizacji polityki przestrzennej na różne elementy środowiska m.in. ludzi, zwierzęta, rośliny, powietrze, wody i grunty.

Analizowany plan ogólny obejmuje całą gminę Przasnysz. W planie ogólnym gminy wyznacza się strefy planistyczne, dla których możliwe jest realizowanie zabudowy zgodnej z jej profilem podstawowym oraz w wybranych przypadkach z profilem dodatkowym. Podstawę do opracowania stref planistycznych stanowiły obowiązujące w gminie plany miejscowe, zmianę w ich względzie stanowiły wyłącznie wnioski mieszkańców.

W prognozie szczegółowo opisano aktualny stan środowiska, będący wynikiem istniejącego na terenie gminy zagospodarowania przestrzennego.

Ukształtowanie terenu w gminie Przasnysz nie ogranicza możliwości zagospodarowania terenu. Gmina cechuje się płaskim ukształtowaniem terenu na większości obszaru planu i małą lesistością. Bardziej zróżnicowaną rzeźbę terenu ma obszar w północnej części gminy oraz tereny w dolinach rzecznych. Na obszarze gminy Przasnysz nie występują obszary zagrożone osuwiskami. Na terenie gminy występują surowce naturalne, w postaci złóż piasków i żwirów.

Warunki glebowe na znacznym obszarze gminy są dobre, przeważają gleby IV i V klasy, jednakże żyzne gleby III klasy mają istotny udział i występują głównie w południowej i zachodniej części gminy. Powstanie planu ogólnego nie będzie skutkowało odrolnieniem ani odlesieniem gruntów.

Obszar gminy Przasnysz położony jest w obrębie zlewni rzeki Węgiejki, która jest dopływem Orzycy, należącego do zlewni rzeki Narew. Rzeka Węgiejka przepływa przez obszar gminy z północnego zachodu na południowy wschód odcinkiem ok. 20 km. Drugą ważną rzeką jest Morawka w północnej części gminy. Grunty w dolinach rzecznych mogą mieć gorsze warunki budowlane i ulegać okresowym podtopieniom.

Budowa geologiczna gminy Przasnysz sprawia że lokalne wody podziemne w większości jej obszaru narażone są na zanieczyszczenia pochodzące z działalności ludzkiej na powierzchni. Najważniejszą informacją z punktu widzenia projektowanego planu są słabe warunki izolacyjne. Niewskazane jest zatem wykorzystywanie wody z pierwszego piętra wodonośnego na cele bytowo-gospodarcze. Wskazane jest, w miarę możliwości wykorzystywanie wody pochodzącej z wodociągów oraz odprowadzanie zanieczyszczeń do kanalizacji sieciowej.

Brak szczegółowych danych dotyczących zanieczyszczeń powietrza w gminie Przasnysz. Powstające zanieczyszczenia pochodzą przede wszystkim z transportu samochodowego, w szczególności DK57 i dróg wojewódzkich nr 544, 616 oraz ze spalin pochodzących z pieców z zabudowy mieszkaniowej. Większość terenów osadniczych gminy narażonych jest na niską emisję z ogrzewania z uwagi na wykorzystywany opał. Podobnie jak w przypadku

zanieczyszczeń powietrza, źródłem hałasu w gminie są drogi krajowe i wojewódzkie, w mniejszym stopniu pozostałe.

Głównymi źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego w gminie są linie 110kV Przasnysz – Chorzele w północnej części gminy oraz 110kV Ostrołęka – Krasnosielc we wschodniej części gminy. Przy zachodniej granicy gminy, na terenie miasta Przasnysza zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna, ponadto w granicach gminy zlokalizowane są 3 nadajniki telekomunikacyjne. Przepisy prawne ograniczają możliwość zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie linii elektroenergetycznych.

Gmina Przasnysz cechuje się niską lesistością wynoszącą ok. 16% powierzchni oraz dużym rozdrobnieniem kompleksów leśnych. Większe skupiska lasów występują głównie w północnej i wschodniej części gminy, natomiast zachodnia i południowa część są niemal bezleśne. Dominują lasy prywatne (58%), co sprzyja ich fragmentacji i niskiemu poziomowi zagospodarowania. Większość drzewostanów to sztuczne nasadzenia sosnowe w wieku do 50 lat, a naturalne kompleksy leśne praktycznie nie istnieją. Główne zagrożenia dla lasów stanowi nie zrównoważona gospodarka leśna oraz czynniki klimatyczne, takie jak susze i ryzyko pożarów.

Brak szczegółowych informacji o gatunkach zwierząt występujących na obszarze Przasnysza. W gminie występują tereny lasów oraz cieki wodne o charakterze naturalnym, co sprzyja bytowaniu różnorodnej zwierzyny, ze względu na dość nisko zurbanizowany charakter gminy. W lasach występują jelenie, sarny, dziki, lisy, borsuki, kuny leśne, tchórze, zające, borsuki i wiewiórki. Nad rzekami można spotkać głównie bobry, wydry i piżmaki.

Na terenie gminy Przasnysz występują obiekty podlegające ochronie przyrodniczej, są to 3 pomniki przyrody, leżą one w Karwaczu i Lesznie. Ochronie podlegają również grunty rolne II i III klasy bonitacyjnej. Zajmują powierzchnię 4088 ha (ponad 22% powierzchni gminy), na co składają się:

- 2144 ha – użytk RIIIb – występujący w obszarze większości gminy, w większych skupiskach na południu oraz zachodzie, a także w mniejszym stopniu na wschodzie.
- 1214 ha – użytk RIIIa – podobny zakres występowania, jak RIIIb jednakże w bardziej zwartych skupiskach oraz niewystępujący we wschodniej i północno-wschodniej części gminy.
- 506 ha – użytk PsIII – obecny w rozproszeniu w południowej i wschodniej części gminy oraz w większych skupiskach w Mchowie i Kijewicach.
- 162 ha – użytk ŁIII – większe skupiska w Wielodróży, Lesznie, Szli, Bartnikach i Mchówku.
- 32 ha – użytk RII – niewielkie fragmenty w m.in. Obrąbie, Kijewicach, Bartnikach i Lesznie.
- 25 ha – użytk LsIII – dwa większe skupiska na granicy Leszna i Cierpigórza oraz Mchowa.

- 2,9 ha – użytek PsII – ponad połowę zajmuje teren w Kijewicach, pozostałe części w rozproszeniu
- 0,77 ha – użytek ŁII – wyłącznie w Obrąbie.

Plan ogólny gminy Przasnysz wyznacza łącznie 1233 strefy planistyczne, dla których podstawowym profilem są:

- SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
- SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
- SU – strefa usługowa
- SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego
- SP – strefa gospodarcza
- SR – strefa produkcji rolniczej
- SI – strefa infrastrukturalna
- SN – strefa zieleni i rekreacji
- SC – strefa cmentarzy
- SG – strefa górnictwa
- SO – strefa otwarta
- SK – strefa komunikacyjna

Plan ogólny dla wskazanych stref określa, poza podstawowym profilem funkcjonalnym stref planistycznych, również w wybrane profile dodatkowe. Zgodnie z wymogami ustawy dla poszczególnych stref przypisano wartości dla: maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy lub minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. W planie ogólnym gminy Przasnysz nie wyznaczono obszarów uzupełnienia zabudowy, ani obszarów zabudowy śródmiejskiej. Podstawę do wyznaczenia opisanych stref stanowiły obowiązujące plany miejscowe, a plan ogólny wyznacza zmianę względem 12 stref (na wnioski mieszkańców) o łącznej powierzchni 21,33 ha. Realizacja nowej zabudowy w przypadku ww. terenów będzie wymagać zmiany obowiązującego mpzp. Z uwagi na duże rozdrobnienie budynków mieszkalnych w gminie Przasnysz nie ma możliwości budowy elektrowni wiatrowych.

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f oraz art. 74a ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oświadczam, iż jestem autorem Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu ogólnego gminy Przasnysz. Ukończyłem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, studia drugiego stopnia i posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko i byłem co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

9 listopada 2025 r.

M. Cichociński

Piotr K...